

312440

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

సంపుటము ౧౭
Vol. 17

చెన్న పట్టణము 1930-వ సం॥ మే నెల 15-వ తేది గురువారము

MADRAS, THURSDAY 15th MAY 1930.

శ్రీ ప్రమాదానామ సంవత్సర వైశాఖమాస బహుళ తృతీయ

సంచిక 32
No. 37

అమృతాంజనము
అన్ని విదములగు నొప్పులకు
సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్వను. వాయుపుష్పొట్ల
బాపును. శార్వపునొప్పుల బారదోలును.
బొట్లను బోగొట్టును. జ్వరముల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమండలి దుష్ప్రదార్థములను తొల
గించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

గొప్పగొప్పవారిచే
వేలకువేలు యోగ్యతా
పత్రములు పొందియున్నది

పంచభాష చీటీ జూచికొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో సహా నీసా 1-కి 0-10-0
డజన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసినది

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

109, ఫ్రేరికోడ్డు, పోర్టు, బాంబాయి.

బ్యాంక్ ఆఫ్ హిందూస్తాన్, లిమిటెడ్.

ఇందుమూలన సర్వజనులకు తెలియజేయున దేమనగా బ్యాంక్ ఆఫ్ హిందూస్తాన్ లిమిటెడ్
అనుమతిపొందిన బ్యాంక్ యగుటచే జీతములను, పింఛనులను, వార్షిక మొత్తములు, ప్రయాణ
ఖర్చులు వగైరా తమకుమారుగ వసూలుచేసికొన వీలుండును.

బ్యాంక్ వారు సంతోష పూర్వకముగ జీతములు, పింఛనులు వగైరాలను స్వంతవారికి మా
రుగ వసూలుచేయ గలరు.

విద్యాసాగర్ పాఠశాల, మేనేజింగ్ డైరెక్టరు.

LOANS FROM
Rs. 50 to Rs. 2500

Obtainable by all registered mem-
bers of the Relief Loan and Provision
department of the

Metropolitan Industrial
Bank, Ltd.

172, Bowbazar St., Calcutta.

WANTED

Competent organising Inspectors
in every District and Taluk
on Rs. 100 p.m. plus Rs. 50 as T.A.
Apply—references to—
The Managing Director.

నేషనల్ యిండియన్ ట్రైఫయిన్స్

రెన్యూకంపెని లిమిటెడ్.

సామాన్య రేట్లతో స్థిరమైనట్టియు
అభివృద్ధిచెందునట్టి కంపెనీ.

మానేజింగు డైరెక్టురు

తెలివిగను చేయబడును బలమైన డైరెక్టురు.

నేషనల్ యిండియన్ పాలీసీలూ ముఖ్యమైనది, ఆకం
పెనీమీకు అయ్యేఖర్చులన్నిటిని యిచ్చును, మీరు ప్రీమియములు
మాత్రం కట్టుతుండవలెను. పాలీసీ తీర్మానముకాగానే మీకు
గానీ, చనిపోయినప్పుడు మీసంతతి వానికిగాని ఇన్నూవంట్
మొత్తమును యిచ్చివేయును. కష్టమైన నిర్బంధములులేవు తక్ష
ణము యివ్వబడును.

భీమాచేయదలచినవారున్నూ ఏజంట్లుగావుండుటకు వ
లకుబడిగల పెద్దమునుష్యులున్నూ అప్లికేషన్లు ఈ క్రిందివారికి
వ్రాసుకొనుడు.

టి. వి. రాఘవయ్య యన్వయర్,

పాడ్డాపేను కలకత్తా బీచ్ ఏజంట్లు,
92-2 నార్తర్న్ సర్క్యూల్స్, బెజవాడ.

అ శ్వ న్

రిజు వె నే ట రు

ఎక్కువబలమును, శక్తిని, జీవము
నివ్వగలదు. సరములను, శరీర
మును, మెదడును వృద్ధిచేయును.
విద్యాపరీణులకును, వ్యాయామం
చేయువారికిని యావశ్యకమైనది.

Bengal Chemical &
Pharmaceutical
Works, Ltd.
Calcutta.

ప్లాక్ యంతువారలు:—

ఎన్. డేవాయ్ గాన్ డర్ అండ్ కో.

41, బందరుపేటి, మద్రాసు.

నాథన్ అండ్ కో.

కొచ్చిన్.

యథార్ వృత్తాంతకథనము

పోలాపూరు దురంతకులనుగూర్చి శ్రీ ప్రెస్ వారికి
యొ క్రింది విషయములు తెలియవచ్చినవి:—బొంబాయి రాజ
ధానిలో ప్రాముఖ్యము వహించిన పారిశ్రామిక కేంద్రములలో
పోలాపూరు ఒకటి. అందు పర బట్టలమిల్లలను, చాలనుంది
సాధారణద్రవ్య కలరు. మిల్లలలో 250:00 పనిచేయు
చున్నారు.

7 తారీఖున మరల పాఠశాలము జరిగెను. అక్కడక్కడ జననయాహము కొన్ని దుండగములు చేయుచుండిరి. వారు వేసిన రాళ్లపలన కొన్ని మునిసిపల్ లాందరలు బ్రద్దలయి పోయెను. ప్రజలు మునిసిపల్ చాకిరీయిదికి పోయిరి. ప్రజలు కల్లు దుకాణములలోనికి బోయి నుద్యమము తెచ్చి బహదూర్ పాఠశాలలోనికి.

కల్వర్న మునిసిపల్ ఛైర్మన్ మేన్ ఆగు మేన్ చంద్రా
రామ్ చంద్రగారిని పిలిపించి మరునాటినుండియు, అ న గా రి
తారీఖునుండియు హరితాశము మాన్పించవలసినదని కోరెను. లేన
నో ప్రజలు మరల దుండగములు చేయవచ్చుననియు; పోలీసులు
దౌర్జన్యమునుపయోగింపవచ్చుననియు వారు రామ్చంద్రగారితో
చెప్పిరి. లేవరు సభ్యుడగు డాక్టరు అండ్రేటికర్ గారు కూడ కల్వ
ర్నతో మాటలాడి మిల్లులు 8 వ తారీఖు తెరవవలెనని అంగీ
కరించెను. మిల్లు యజమానులతో సంప్రతించినమీదట 8 తా
రీఖున మిల్లులు తెరచుటకు నిర్ణయింపబడెను. కాని పనినా
నికి తెలియకుండ యీ తీర్మానము చేయబడుటచే దానిని అం
గీకరింపరాదని 7 సాయంత్రము జరిగిన సభలో నొకరు అభ్యంత
రము చెప్పిరి.

శివ తారీఖున బజారులు తెరవబడలేదు. వానితో
బాటు మిల్లులు కూడ మూసియుంచబడిను.

ఇంతలో కొందరు మిల్లు పనివారు నీటిగుండువద్ద ఉన్న బ్రియూ, నగరము వెలుపలనుండి ఒక మైలుదూర మున్న బ్రియూ వూరికి వచ్చి ఆ నీటిను పలకన వాటి చెట్లు నరుకు వెళ్ళిరి. అక్కడ చాలా చెట్లు, దాదాపు 80 ఉండును. ఈ పోవువారిని యెవ్వరూ చూడనగూడ లేదు. పెద్దసంపు వారితో లేదు. ఈ సంగతి అధికారులకు తెలిసి యిద్దరు సార్జంట్లును, 25 పోలీసులను ఆ పట్టికి పిలిచి, దుష్టజను గుమికూడి యున్న స్థలములగుండా పోవుటకు అందరను వారిని చూచిరి. వారి వెంటబడి పోయిరి. ఈ జన సమూహము క్రమక్రమముగా 2000 వరకు పెరిగెను.

దూసభవానీ అనుప్రదేశమున పోలీసులు యిద్దరిని అర
 స్టుచేసిరి. వీరిని వదలి పెట్టుటలినదని జనసమూహము కోరిరి.
 పోలీసుజులను కదలనిగొనుండ పెద్దతూములను ఆడ్డమువేసిరి.
 కాల్వెదమనిచేసి ప్రజలకాళ్లకు దెబ్బలుతగులనట్లు పోలీసు
 కాల్వెరి, ఇద్దరికి దెబ్బలుతగిలెను. అక్కడ
 ఉన్న కాంగ్రెస్ నాయకులు కాంతము నెలకొల్పి ప్రయత్నిం
 చిరి. ప్రజలు రాళ్లుగువ్విరి. ఇట్లు మెల్లగా ప్రజలు నగరముకేసి
 పోయిరి. అధికారులుగూడ మెల్లగా వచ్చుచుండెరి. ఒకమైలు
 పెట్టుటకు ఒకగంటపట్టెను. జనసమూహము నగరములోనికి ప్ర
 వేశించిన తరువాత అనేకమార్గములగుండా పడిపోయిరి. కొం
 డరు సంగుండులలో తలదాచుకొనిరి. అప్పుట మరల రాళ్లు
 రువ్వబడెను. ఇప్పుడు పోలీసులు కాల్వెదమని తెలుపుచుచేసి
 కాల్వెరారంభించిరి. 20-25 వరకు సుండ్లు వేల్చబడెను. ఒకరిద్ద
 రు మరణించిరి. చాలమందికి దెబ్బలు తగిలెను. ఇది జరిగిన
 తరువాత పోలీసులు కాల్వెచున్న ప్రదేశ
 మునుండి వెడలిపోయి పోలీసు చౌకీలను ముట్టడించిరి. ఒక
 పోలీసును చంపి, బహులలో దహనము చేసిరి. ఇంకొక పోలీసు
 ను తీవ్రముగా గాయపరచిరి. సివిల్ కోర్టును దహించిరి. కల్లం
 గమలపె నెత్తి.

అంతఃసారి కల్పబుక పూర్వము ప్రజలను శాంతిపరు
చుటపూను చంద్రునియ యిద్దరేని నద లిద్దరని జిల్లా మేజిస్ట్రేటు
శ్రీ పోనని తేలియున్నది.

మన మోచారు వైకాపా మీద పోవుచున్న పోలీసు సార్జంట్లు దానిని పెదటి తిప్పించుకొనిపోయెను.

నూలు వడుకు తరగతులు

మదరాసు ప్రెస్ సమాజమువారు ఎన్నూరు పాంథియన్సు గార్డెనులో నూలువడికు తరగతుల సేర్పాటుజేసిరి.
హృద్యకేత శర్మగారి భార్యయు విలసత్తు మున్నగువారై నూలువడుచుచున్నారు. (పె. పో. లీ.)

ఇట్లు జరిగిన తరువాతి వాణీమలు మోటారు లారీలతో తిరిగిరి. వీరు చేయరానిపనులకడచాలను చేసిరని యనుచున్నారు. ఆనవడగముగాను, ఇవ్వకుచున్నట్లుగాను కాల్పుటచేత ఆయా యిండ్లు చాలమంది చనిపోయిరి.

పవ కేటర్స్ యా కాల్పులవలన 4,5 గురికి చెబ్బలు తగి
తను.

బతురుగల్లిలో దెబ్బలుతిగిలిన యిద్దరు మరణించిరి, చాల్ గల్లిలో నొకముద్రుల యిద్దరొక్కొక్కవలన మరణించెను. హీరా చదు నేమిచదుగారియింటిపై రెండుసార్లు కాల్చిరి, కాని ఎవ్వరను గాయపడలేదు. మేనక్కచాళువా 14 ఏండ్లపిన్నవాడు కాల్చినంతవఱకు.

ఇట్లు లేజినమత్తనుల భోజనగృహమందున్న ఒక బాలుడు
కాలులవలన నురణించెను. ఇంకొకనికి దెబ్బలు తగిలెను.

పండిత కె. సంతానం గారు
 లాహోరులో కాంగ్రెసు నాయకులు

తాత్య అబా అనునొక విల్లపనివాడు కాల్పుచే మరణించెను.

కలెక్టరుసభ

7, 8, 9 తారీఖులలో ఇంపీరియల్ బ్యాంకు ప్రభుత్వ కార్యాలయములను పోస్టాఫీసు నుంచాబడియుండెను. 9 తారీఖు సాయంత్రము కలెక్టరు పౌరులనభి శావించెను. జరిగిపోయిన విషయములను గూర్చి చర్చ జరుగనివ్వనని కలెక్టరు చెప్పెను. జరిగినవానికై తాను బాధ్యత వహించిననీయు కావలసినచో ప్రభుత్వమువారు తరువాత విచారణ జనపునవచ్చు ననియు ఆయన చెప్పెను. నగరములో యథాస్థితు లేర్పడుటకు ఉపాయములను చెప్పవలసిన దని యితడు కోరెను.

పోలీసులు యిష్టము వచ్చినట్లు కాల్పులు మానవలెనని నభిప్రాయపడెను. కాల్పులకు పూర్వము యొప్పుడును తగిన వ్యవధి ఇవ్వవలెను. గడచిడిలు జరుగు ప్రదేశములయందే కాల్పు వలెను గాని యితరస్థలముల కాల్పురాదని వారు తలచిరి. కావలూకై తిరుగులాగ్గిలోని పోలీసులకు తుపాకు లుండరాదు. తుపాకు లవసర మైనచో లోపల నుంచుకొనవలెనుగాని బయటికి ప్రదర్శింపరాదు. పోలీసులను నియమించుటకు కొందరు శాంతి సెనికులుగూడ నుండుట అవసరము, దుండగములు చేసిన సార్లం

ట్లను ప్రభుత్వమువారు సస్పెండు చేయువలెనని వారు సలహా నిచ్చిరి. కాబ్బు లండన్‌నయు తమ పనులను యథాప్రకారము జేసికొనవచ్చు నని కరపత్రములను పంపి పెట్టవలెను.

ఈ సలహాననుసరించి శివ తారీఖు కాలిబులు ఆత్మోనసరమయ్యె
ననియు యిప్పుడు ప్రజలు యథా ప్రకారము బహుళును తెరవ
వచ్చుననియు జిల్లా పేజినీటి కరపత్రములను పంచి పెట్టెను.

అంగీకరించిన పాత్రాధిపతి యితరతా పరిప
వేయించుకొని తెలుపదగిన ప్రత్యేకవిషయము లేవియు
లేవు.

చందాదారుల కొక విజ్ఞానము

అనేకస్థలములందు ఏబంట్లు సెల 1-కి దినపత్రికకు
రు 2ల కంటే హెచ్చుగాను, విడి పత్రికను 0-2-0
లకును విక్రయించుచున్నట్లు మాకు తెలియు
చున్నది.

ఏజంట్లమూలముగా పత్రికలను పుచ్చుకొను వారు, దినపత్రికకు నెల 1-కి రు. 2 లును తపాల ద్వారా తెప్పించుకొనువారు నెల 1-కి రు. 2-2-0 లను చందా చెల్లించవలెను. విశిష్ట పత్రిక 1-కి ధర రు. 0-1-6 తెలుసుకొనవలెను. ఇందుకు వ్యతిరేక ముగా చందానుగాని, పత్రికకు హెచ్చుధరనుగాని వసూలుచేసినను మాకు తక్షణమే తెలిపిన తగు చర్య తీసుకొనబడును.

మధ్యాను అిండ్ సదరన్ మరాటా

ರೈಲ್ವೆ ಕಂಪೆನಿ, ಲಿಮಿಟೆಡ್

(ఇంగ్లండులో ఇన్ కార్పొరేట్ చేయబడినది)

పక్షటన

కావలినందు

కొల్లుగొల్లకాంభవీ ఉత్పవము

అకాలింద్ర ములాలన గా లి యం దు మార్చుచెందుటచే
కొల్లుగొల్పకాంధ్రవీ యంత్యనము యిదివరలో ప్రకటించిన రీతిగా
1930 సం॥ మేసెల 9, 15 తేదల చుద్యగాక, 1930 సం॥ మే
సెల 12, 18 తేదల మధ్యయందు జరుగగలదు.

ఈ యుత్సవము ప్రతిపది, సంవత్సరములకొక పర్యాయము నొప్పుగఁగలుపనే ఎక్కువ ప్రాముఖ్యమును గలిగియున్నది యాత్రినులు, మరియుతగుల రాకపోకలకొఱకు సాకర్థము లేరాయు చేయబడినవి.

સવિનિ

దర్శించుటకు మరువక

12 మొదలు 18 తేదీలను జప్తియంచుకొనుదు

ఉప్పుకొర్రాల్లమై దాడి దర్శన దాడి

శ్రీమతి సరోజినీనాయుడుగారు
సైన్యాధిపత్యమును వహించుట

రేపు ఉదయమున 6 గంటలకు శాంతిసైన్యము
బయలుదేరనుండుట

ఉస్తాది, మే 14—రేపు ఉదయమున 6 గంటలకు శాంతిసైన్యము బయలుదేరింది. శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు నాయకత్వము క్రింద దర్శనకు బయలుదేరినారు. ఇప్పటికి 250 మంది వలంటీరు లీచటికి వచ్చిరి. దళమునకు 50 మంది వంతున వీరిని విభజించిరి. మొదటి దళమునకు శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు నాయకత్వము వహించెదరు. నేడురాత్రి ఆమె యిచటికి వచ్చెదరని తెలియచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

15 వ తేదీ గురువారమునాడు
ఉదయము నేమి జరుగును

ఈ ప్రశ్న యొక్క సే అందరినోటను పెడలుచున్నది. దర్శన, బుల్బూరు మే 14—(రాత్రి) 500 మంది వలంటీరు లీచి వరకె యిచటికి వచ్చిరి. దర్శన దాడి నిమిత్తము ప్రత్యేకము గుజరాతునుండియు 20,000 మంది వలంటీరు లీచటికి వచ్చెదరని వదంతులవలన తెలియచున్నది. అనామదాబాదు, కెయిరా, మారతు యీ మండలములనుండియును చెరి 5,000 మంది మొత్తము 15,000 మంది వచ్చెదరు. రేపు దర్శనలో దొరతనము వారవలంబించెడి పద్ధతినిబట్టి కరువారత జరుగవలసిన పద్ధతి నిర్ణయింపబడును. హెచ్చుమంది సాయుధ పోలీసు భటులు దర్శనవద్ద మకాము చేసియున్నారు. 15 వ తేదీ ఉదయమున శ్రీమతి సరోజినీ దేవిగారు నాయకత్వము వహించుట నిశ్చయము. ఆమెతో శ్రీమతి కమలాదేవిగారుగూడ వెళ్లెదరు. “దొరతనమువారు స్త్రీలనుగూడ ఆరెన్ను చేసెదరా? ఇక నీపద్ధతిగూడ వారంభమగునా?” అని అందరును అడుగుచున్నారు. (శ్రీ. ప్రె.)

నేను సైన్యాధిపత్యమును వహించి
తీరెదను

అది మహాత్ముని యజ్ఞ గాన అనుల్లంఘనీయము

దర్శనదాడినిగూర్చి శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారి
ప్రకటన

బొంబాయి, మే 14:—గాంధీ మహాత్ముడు తన్ను ఆరెన్ను చేసిన పిమ్మట త్యాగిగా నుండును. త్యాగిగాని ఆరెన్నుచేసినపిమ్మట శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారును గుజరాతు శాంతిసైన్యమునకు అధిపత్యమును వహింపవలెనని నిర్ణయించి వారిద్దరిచేతను వాగ్దానములనుగూడ బడపెను. ఇందు త్యాగిగాని ఆరెన్నుచేసిరిగాన శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారి వంతు వచ్చినది. ఆమె ఆలహాబాదునుండి నేడు ఉదయమునకు బొంబాయి వచ్చిరి. ఆమె ఆలహాబాదులో భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సభ్యులతో నాలోచించియే యిటకు వచ్చెను.

దర్శనలోని ఉప్పురాసులపై దాడిపలుపుటకు ఘోరర కాంతిసైన్యమును నడిపించుటకు నేడురాత్రి దేవిగారు బొంబాయినుండి గుజరాతుకు బయలుదేరెదరు.

“ఈదాడి విషయమున నాయకత్వము వహించువారిపై అధికమగు బాధ్యత పూజ్యముగానే యేర్పడునుగాన నిట్టిముఖ్యకార్యమునకు శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారును యిమిచు విషయమున నా విమర్శకందరికిని ముఖ్యముగా భా. కాం. కాంగ్రెసుసంఘసభ్యులకును సహకారదారులవలన చాలమనస్థాపము కలిగినది. 6-4-1930 తేదీని యీ పదవికి గాంధీ మహాత్ముడు నన్ను నియమించినపుడు యిగొప్ప గౌరవమునందిమిడియున్న కష్టనిష్ఠులను నన్నిటిని భరించుటకు కృతనిష్ఠయమితితోనే నే నిండులకు నాసమ్మతిని తెలిపితిని.

“మీ రిప్పుడు దేశమునందు చేయవలసినపని మొదలుగా నున్నది. ముఖ్యముగా హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి విషయ

ఫోర్డు

ఫోర్డు మోటారు కంపెనీ (ఇంగ్లండు) లిమిటెడ్.

అధికార రీత్యా

సిఫారసు చేసియున్నారు

గార్గోయిల్

మోబిల్ ఆయిల్
ప్రపంచమందు శ్రేష్ఠమైననూనె

ప్రత్యేకముగ

వాక్యూమ్ ఆయిల్ కంపెనీ
వారిచే మాత్రమే తయారుచేయబడుచున్నది.

మున మీరధికముగా పనిచేయవలెననిగాన మీ రిండులకు పూనుకొనవలెను.” అని ఆలహాబాదులో నాసహకారు లందరును నొక్కిచెప్పిరి. కాని గాంధీమహాత్ము సంతానానికి వాగ్దానము చేసిన పిమ్మట మరల వెనుదియుట కలగోనివార్త. కామస్త్రీలమను వాక్య జమున స్త్రీలు యిక వెంట మాత్రమును వెనుదియగూడదు. వీరాజ్యముకొరకు పురుషులతో పాటు స్త్రీలందరునుగూడ సకలత్యాగములను పలుపవలసిన తరుణము వచ్చినది.

బొంబాయిలో సర్దారు మలేమాడు కాసింబిరొగారు ను యితర మహమ్మదీయులును పూనుకొని బల్లీదు పండుగను శాంతముగా నెరవేర్చినందులకు నేడు వారినందరిని అభినందించుచున్నాను అనిశ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు ప్రకటించిరి. (ఆ. ప్రె.)

సరోజినీదేవిగారు రానిచో
మణిలాలు గాంధీగారు
నాయకత్వము వహించెదరు

మొదటిదళము 50 మంది రేపు ఉదయమున
దర్శనకు వెళ్లెదరు

సాయంకాలం 6 గంటలు

దర్శన, మే 14:— శ్రీమతి సరోజినీగారు రేపు ఉదయమున 6 గంటలకు యిచటికి వచ్చెదరు. ఆమె రానిచో, మణిలాలు గాంధీగారి మొదటి దళమునకు నాయకత్వము వహించెదరు. రేపు ఉదయమున 50 మంది వలంటీరులు మొదటి దళముగా దర్శనకు బయలుదేరెదరు. (శ్రీ. ప్రె.)

పండిత హృదయనాథకుంజుగారి
రాజీనామా

భారత కానసనగింట్ల సభ్యులను త్యజించుట
అర్హు. మే 14:—మొత్తము విశాఖపట్నానికి లగు
కుంజుగారుగూడ రాజీనామా నిచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

మాలానా కిఫాయతుల్లాగారు
ఒకదళమునకు నాయకత్వమును
వహించుట

జమయతులు ఉలేమా సభాధ్యక్షుడు

బుల్బూరు, మే 14:—జమయతులు ఉలేమా సభకు ఆధ్యక్షత వహించిన మాలానా కిఫాయతుల్లాగారు దర్శనకొరకు లక్నోకి దాడివెడలెదరు ఒక దళమును నడిపించెద మని తెలిపిరి. (శ్రీ. ప్రె.)

సూరతు జిల్లా మేజిస్ట్రేటును జిల్లా
పోలీసు సూపరింటెండెంటును
దర్శనకు వచ్చుట

దర్శన మున్నగు గ్రామములలో 144 సెక్షను
బుల్బూరు, మే 14:— సూరతు జిల్లా మేజిస్ట్రేటును జిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంటును మరికొందరు పోలీసు ఉద్యోగులును దర్శనకు వచ్చిరి. బుల్బూరు తాలూకాలో దర్శన, చర్వాడ, ఉస్తాదీ గ్రామములలో నేడు మొదలు యెవరును కర్రలు లాటిలు మున్నగు ఆయుధములను గాని పనిముట్లను గాని చేతబట్టుకొని వీధులలో తిరుగుగూడదు. నలుగురికంటె హెచ్చుమంది గుమిరూడరాదు. ఈ ఉత్తరువు నేడుమొదలు నెలదినముల వరకును అమలులో నుండును” అని సూరతు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు పీ. కో. 144 వ సెక్షనుక్రింద ఉత్తరువు చేసెను. (ఆ. ప్రె.)

భారతకాంగ్రెసు

కార్యసంఘమువారి సందేశము

ధర్మనదాడి యావద్భారత సమస్యగా భావింపబడవలెను

పండిత మోతీలాలుగారు శ్రీమతి

సహజీవీదేవిగారిద్వారా పంపిన సందేశము

బొంబాయి, మే 14:— "భారతీయ సమస్యను భారతీయ మహాత్ముని శాంతిసైన్యము భా. కాం. కా. సంఘమువారు మనఃపూర్వకముగా నభినందించుచున్నారు. వారు శ్రీ శ్యామ్లీ గారి నాయకత్వముక్రింద ధర్మనకు బయలుదేరినపుడు ప్రభుత్వోద్యోగులు నిరోధింపరాగా శాంతిసైన్యకవీరులు ధైర్యశైల్యముల నపారముగా వెల్లడించిన యీ సభవారు విని చాల సంతసించిరి. వీరందఱును అరెస్టుచేయబడినందులకు వీరనందనీని అభినందించుచున్నాడు.

ధర్మనదాడి యావద్భారత సమస్యగా

నిర్ణయింపబడెను

శేటిసండి ధర్మన ఉత్పరాసులపై దాడినట్లు యావద్భారత సమస్యగా నిర్ణయింపబడెనని దేశీయ లండన్ కిని సభవారు తెలియజేయుచున్నారు.

అన్ని రాష్ట్రములనుండియును దళములు రావలెను

ఒకదళమును అరెస్టు చేసినవో మరియొకదళము వంతును అన్ని రాష్ట్రములనుండియును విరామములేకుండ దళములు వచ్చుచునేయుండవలెనని గాంధీయహిత్యుడు తెలిపియుండెను. కాన దేశీయలందఱును ఆతిగా దళములను పంపిన మహాత్ముని ఆజ్ఞను తప్పక నెరవేర్చదని యీ సభవారు నమ్ముచున్నారు. "అనుసందేశమును భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారు ప్రకటించిన దేశీయుల కందరికిని తెలియజేయుభారతమును భారతకాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడగు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు నాపైనిడిరి. అని శ్రీమతి సహజీవీదేవి ప్రకటించిరి. (అ. ప్రె.)

భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘసభవారు శేడు చాలవిషయములను పరిష్కరించిరి. శేపు ఉదయమునగూడ సభజరుగు. శేడు మధ్యాహ్నము విడుదలద్రరాయిగాను కలకత్తా వెళ్లిరి. (అ. ప్రె.)

మరికొన్ని విషయములు

అలహాబాదు, మే 14:— శేడు మూడవరోజు, ఈమూడు రోజులుగూడ సభ్యులు చర్చించిరి. శేడు రాత్రి అగవరకును గూడ చర్చజరిగినది. శేపు ఉదయమున గూడ మరల సభ జరుగును. ఆమోదింపబడిన తీర్మానములను గూడ మిక్కిలి రహస్యముగనే యుంచిరి. శైపుచేయబడిన తీర్మానములు శేడు రాత్రి మరల సరిమానునపుడు సభ్యులు కానివారి నందరిని పంపివేయుడని అధ్యక్షుడు వలంటీరులకు ఆజ్ఞాపించెను. అటుపై నెవరయిన కూర్చుండిరేమో యని వారిని గూడ వలంటీరులు శ్రద్ధగా పరీక్షించిరి. తీర్మానములు శేడురాత్రి ప్రకటించబడవు. (అ. ప్రె.)

మదాలా కొరారులపై దాడి

శ్రీమతి కమలాదేవిగారియేర్పాటు

2000 మంది వలంటీరులు 18 వ తేదీ ఆదివారము

నాడు ఉదయమున బయలుదేర నుండుట

బొంబాయి, మే 14:— మదాలా కొరారులపై నగూడ దాడినలుపడనని శ్రీమతి కమలాదేవిగారు మోచించినందున ఈనెల 18 వ తేదీ ఆదివారమునాడు ఉదయమున దాడినలు పుటకు బొంబాయి రాష్ట్రీయ సంఘమువారు శేడు ఉదయమున నిష్క్రమించిరి. 18 వ తేదీ ఉదయమున 2000 మంది వలంటీరులు బొంబాయిలోని గోవారిసండి బయలుదేరెదరు. (అ. ప్రె.)

రాజీనామాలు

ధర్మనలో సాల్వప్రి వెంటిపు

ఆఫీసరు రాజీనామా

ఒకమాన్యుతాదారు కోర్టుగూస్తా రాజీనామా బుల్దా, మే 14:— "ధర్మనలో సాల్వప్రి వెంటిపు ఆఫీసరుగానున్న ఒక మహాత్ముని ప్రముఖుడు ఆపదవికి రాజీనామా నిచ్చెనుగాని ఉద్యోగులు రాజీనామా నికను అంగీకరింపలేదు. దానిని రద్దుపరుచుకొనవలెనని ప్రాత్యాహ పరుచుచున్నారని రూఢిగా తెలియుచున్నది.

దేశాయి గోపాల్ గారి రాజీనామా

బుల్దా మన్యుతాదారు గూస్తా యగు దేశాయిగోపాల్ గారుగూడ రాజీనామా నిచ్చినని తెలిసినది. (అ. ప్రె.)

* * * *

నేటు అంబాలాలు సారాభాయిగారు

కేసరీ హిందు స్వర్ణవతకమును తిరిగి పంపివేయుట

అహమదాబాదు, మే 14:— గాంధీజీని అరెస్టుచేసిన నాడే సారాభాయిగారు కేసరీ హిందు స్వర్ణవతకమును తిరిగి పంపివేసిరి. అహమదాబాదు మ్యూనిసిపల్ సంఘసభ్యులగుడ రాజీనామా నిచ్చిరి. అహమదాబాదులో పిచ్చివాండ్రు వైద్యుల సంఘ సభ్యులకును అవటి చెరసాల సంఘసభ్యులకునుగూడ సారాభాయిగారు రాజీనామా నిచ్చిరి. సారాభాయిగారిని దొరతనమువారి జయిలు సంఘసభ్యునిగా నియమించిరి. అహమదాబాదు మిల్లు యజమానులలో సారాభాయిగారు ప్రధాన నాయకుడగు కోటికొనెను.

మరికొన్ని కొధారిగారి రాజీనామా

అహమదాబాదులో ఎక్జిక్యూటివు యంజనీరు ఆఫీసులో 8 యేండ్లనుండి పేరమునెంట్లు క్లర్కుగా పనిచేయుచున్న మణి లాలు కొధారిగారు ఆపదవికి రాజీనామా నిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

* * * *

లోహగరు యూనియనుబోర్డు సభ్యుల రాజీనామా

సభ్యులందఱుగూడ రాజీనామా నిచ్చుట

కలకత్తా, మే 14:— దొరతనమువారి వలంటీరులైన కతిక విధానమును నిరసించుచు లోహగరు యూనియనుబోర్డు సభ్యులందఱుగూడ రాజీనామా నిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

* * * *

ఒక పోలీసు సబు యిన స్వేక్టరు ఒక హెడుకనిస్టేబులు రాజీనామా లిచ్చుట

తారాకుమార ముఖర్జీ, శారదా ప్రసాదుగార్లు కిసన్ గంజి (పూర్ణియా), మే 14:— పూర్ణియామండల పోలీసుకాపుకు చేసిన సబు యిన స్వేక్టరు తారాకుమారముఖర్జీ గారును హెడు కనిస్టేబులు శారదా ప్రసాదుగారును గాంధీ మహాత్ముని అరెస్టుచేసినందులకు ఆనయ్యిని తెలుపుటకు రాజీనామాలు నిచ్చిరి. వారు అరారీయ్యాస్తేషనలోనుండి రాజీనామాలు పంపిరి. పి. కో. 402. నెం. ప్ర. లేబడిన ఒక కేసులో వీరిద్దఱును సాక్షుమియ్యవలసియుండుటచే శుద్ధఖద్దరు బట్టలను ధరించి కృష్ణగంజి క్రిమినలు కోర్టుకు వచ్చిరి. వీరిద్దఱును మద్రాస్ లో లభ్యమున చేరి రని ఫిర్యాదులు తెలిపి నందున వీరివద్ద సాక్ష్యమును పుచ్చుకొనలేదు. (అ. ప్రె.)

సూరతు

సూరతు, మే 18:— మత్యర దిమవాలాగారు (పత్రికా సంపాదకులు) మగనలాలు సూర్యగారు (మ్యూనిసిపల్ కమిషనరీ) పీనజికోడ్డు 117 నెక్కును ప్రకారము కిక్కింపబడిరి. 15 నెలలకఠినశిక్ష ఇద్దరికి విధింపబడినది.

సూర్యగారు తమ తండ్రిచేరు హిందూస్థాను అని చెప్పిరి. గవర్నమెంటుకు వ్యతిరేకముగా దేశములో తిరుగుబాటు పురికొల్పుటయే నా వృత్తి అని చెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

షిరోదా కొరారులపై దాడి

200 మంది దాడినలుపుట, 158 మందిని

అరెస్టుచేయుట

13 వ తేదీని దాడి జరుగుట- కాంగ్రెసు ప్రకటన

బొంబాయి మే 14:— నిన్న 200 మంది వలంటీరులు షిరోదా కొరారులపై దాడిసలిపిరి. పోలీసువారువచ్చి దాడిని నిరోధించుటకు ప్రయత్నించిరి. కొంతకష్టముతో 158 మందిని అరెస్టుచేసిరి. ఈసంఘర్షణమునందు 16 మంది వలంటీరులకు చెబ్బులు అగిలెను. ఒక వలంటీరుకు బులెయిన చెబ్బులు అగిలెను. మొదటిసారి దాడి జరిగినపుడు అరెస్టు చేయబడిన 90 మందిని మరల విడుదలచేసిరి. (అ. ప్రె.)

వీరాంగంలో పోలీసు దౌర్జన్యములు

శ్రీలను అశ్వారూఢులు వెంటనే తరిమిరి

వీరాంగం, మే 12:— పోలీసువారి దౌర్జన్యమును వర్ణించుచు యిచ్చిన తంతివార్త నిషేధార్థముని భావించి గవర్నమెంటువారు నిరసించిరి.

వీరాంగంలో 17 గురు వలంటీరులు యీ నెల 10 వ తేదీ సాయంకాలం నిషేధ లఘామును తయారు చేయుచుండిరి. పోలీసువారు సత్యాగ్రహుల చుట్టును ముట్టించిరి. వాలంటీరులకు దాహపయ్యెను. నీరు త్రాగినప్పుడు వలంటీరులను పోలీసు వారు పోనియ్యలేదు. ఇంతలో కొందఱు శ్రీలు ఉదకము తెచ్చియిచ్చిరి. పోలీసువారు శ్రీలను రానిచ్చిరి. ఒక వలంటీరు దాహబాధచే స్మృతి తప్పి పడిపోయెను. ఉదకము తెచ్చి యిచ్చిన శ్రీలు మరలిపోవుచుండగా అశ్వారూఢులకు పోలీసు వారు వారిని వెంటాడి తరిమిరి. శ్రీలలో కొందరికి చెబ్బులు అగిలెను. కొందఱు వెదరి ప్రకృతిని గోతులలో పడిరి. కుండలు పగిలిపోయెను.

రాత్రి తిరిగి పోలీసులు వాలంటీరులపై దాడివెడలిరి. వలంటీరులను కొట్టిరి. 10 మందికి చెబ్బులు అగిలి, స్మృతిలేక పడి పోయిరి.

8 మణుగుల ఉప్పును వలంటీరులవద్దనుండి లాగుకొనిరి. వీరాంగంవారలు యీ సభచేసిన సత్యాగ్రహ సమరమును సాగించుటకై తీర్మానించిరి. వీరాంగంలో శేడు మార్చము జరుగుచున్నది. (అ. ప్రె.)

పోర్చుగీసు ప్రదేశములో భారతీయుల సత్యాగ్రహము

గోవాలో పోర్చుగీసు అధికారులు

సత్యాగ్రహులకు ఉప్పు అమ్మకం

అంకోలా, మే 18:— ఉప్పు సత్యాగ్రహులకు గోవా అధికారులు ఉప్పు అమ్మకాలము అని ప్రకటించిరి. (హిందూ దేశములో పడమటి సముద్ర తీరముననున్న గోవారేవుపట్టణము పోర్చుగీసువారిది) ఇందుకు ప్రతికారముగా పోర్చుగీసు రాజ్య సరిహద్దులలోనున్న భారతీయులు పోర్చుగీసు పరగణాలోని వర్తకులతో వ్యాపారము చేయును అని నిర్ణయించుకొనిరి. ఈ రీతిగా వ్యాపారములు కట్టిపెట్టుటచే పోర్చుగీసు రాజ్యములో నికివచ్చెడి పోయెడి సరకులయిన చెల్లింపబడు కాపీరి (నుంకము) పోర్చుగీసువారికి రోజు 1 కి రు 75/లు చొప్పున పట్టును గును. అందువల్ల గోవాలోని అధికారులు పై అధికారులకు ఈ సంగతి నిరంగించిరి. (అ. ప్రె.)

నేషనలు అపీలుకోర్టు

గ్రామపంచాయతీలపై ఒక అపీలుకోర్టును

యేర్పరుచుట

బుల్దా, మే 14:— "గ్రామపంచాయతీల తీర్పులపైని అపీలు విచారణచేయుటకు నేషనలు అపీలుకోర్టును ఏర్పాటుచేయవలెను. జనామిశ్రులను చెల్లింపగూడదు తోవద్యోగుల ప్రభుత్వసహాయుల నందరిని బహివలెను." అను తీర్మానములు యిటీవలజరిగిన బాక్సో కదాండు డివిజను వ్యవసాయదారుల సభలో ఆమో

చెన్న నగరమున పత్రికాశాసనము ప్రయోగింపబడుట

స్వదేశమిత్రను తమిళనాడు పత్రికలకును కరెంటుధాటు ప్రెస్సుకును నోటీసులు తమిళనాడు 2000 కరెంటుధాటు ప్రెస్సు 2000, స్వదేశమిత్రను 5000 ధరావతు కోరుట

డాక్టరు వరదరాజులు నాయుడుగారి లేఖ

తమిళనాడు పత్రిక

2000 ధరావతు కోరుట

మదరాసు, మే 14:—నేడు సాయంకాలము 5 గంటలకు 2000 రూపాయలను ధరావతు కోరుచు తమిళనాడు పత్రిక ప్రింటరుకున, పబ్లిషరుకునూడ నోటీసు పంపబడెను.

స్వదేశ మిత్రను పత్రిక

5000 ధరావతు కోరుట

మదరాసు, మే 15:—పబ్లిషరుగా 2500 ను కీపరుగా 2500 ను మొత్తము 5000 ధరావతు చెల్లింపవలెనని శ్రీ యుత టి. ఎస్. విశ్వనాథయ్యగారికి చెన్న సాయంకాలము నందే మరికొంతసేపటికి నోటీసు పంపబడెను.

స్వదేశమిత్రను-తమిళనాడు పత్రికలు

తాత్కాలికముగా నిలిపివేయబడుట

మదరాసు, మే 15:—ఈ రెండు పత్రికలకును ధరావతు కోరబడుటచే యీ రెండు పత్రికలను తాత్కాలికముగా నిలిపివేయబడెను. (ఫీ. పే.)

కరెంటు ధాటు ప్రెస్సు స్వతంత్ర సంఘ పత్రిక

2000 ధరావతుకోరుట

మదరాసు, మే 15:—కరెంటుధాటు ప్రెస్సు కీపరుగా 1000 రూపాయలను స్వతంత్ర సంఘ పత్రిక పబ్లిషరుగా 1000 రూపాయలను ధరావతు చెల్లింపవలెనని శ్రీ యుత ఎస్. గజే శనుగారికి నోటీసు పంపబడెను.

నోటీసు వివరము

ఈ నోటీసు వైసి మదరాసు గవర్నమెంటు ఫీల్డు కలర్ సంతకముకలదు. దానిననుసరించియే రాజధాని ప్రధాన మేజిస్ట్రేటు వైస్-రెజిడెన్సీ పత్రికలవారిని ధరావతుకోరెను. గజే శనుగారికి పంపబడిన నోటీసులోని విషయము లిదట వివరింపబడెను. టి. కి. నవారికిగూడ దీని నకల్లే పంపబడెను.

మదరాసులో తిరువల్లి కే. జి. లో వై. క్రా. పు. కో. డు. లో 18 సంబంధ గృహమునందున్న కరెంటుధాటు ప్రెస్సు అను పేరు గల ప్రింటింగు ప్రెస్సుకు 1880 ప్రెస్సు ఆర్డినెన్సు అమలు లోనికి రాక ప్రారంభమే 1887 ప్రెస్సు అండు రిజిస్ట్రేషను అఫ్ బుక్స్ యాక్టు 4-వ సెక్షను ప్రకారము గజే శను కీపరుగా డిక్లేషను యిచ్చియుండెను. ఆ ప్రింటింగు ప్రెస్సులో 1930 ప్రెస్సు ఆర్డినెన్సు 4 (1) సెక్షనులో వివరింపబడిన స్వభావముగల విషయములు ముద్రింపబడుచున్నవని గవర్నరు యొక్క కాన్ఫిరమేషన్ తెలియపర్చినది.

కావున 1930 యిండియన్ ప్రెస్సు ఆర్డినెన్సు 3 వ సెక్షనులోని 3 వ సబు సెక్షనులను లభించిన అధికారమును బట్టి ఆ ప్రెస్సు కీపరు ఎస్. గజే శను ప్రధానరాజధాని మేజిస్ట్రేటును 1000 (వెయ్యి) రూపాయలనుగాని ఇండియా గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీలనుగాని ధరావతు కట్టవలెనని గవర్నరు యొక్క కాన్ఫిరమేషన్ ఎస్. గజే శనును కోరుచున్నాడు.

గవర్నరు యొక్క కాన్ఫిరమేషన్ ఆధారము.

(సం) సి. డబ్ల్యు. ఇ. కాటన్,

ఫీల్డు సెక్రటరీ టు ది గవర్నమెంటు ఆఫ్ మదరాసు.

స్వతంత్ర సంఘ పత్రిక పబ్లిషరుగానూడ ఎస్. గజే శను గారికి యిట్టి నోటీసే మరియొకటిగూడ అందచేయబడెను.

డాక్టరు వరదరాజులు నాయుడుగారి లేఖ

ప్రభుత్వ ప్రకటనలను కమిషను రిపోర్టులు, పార్లమెంటు శాసన సభల మున్నగునభిల చర్యలు మున్నగువానిని ప్రకటింపగూడదు.

మదరాసు, మే 14:—ఈ శ్రావణ పత్రికా శాసనమును అమలులో పెట్టుటలో యిర్వినుప్రభువు చాల ప్రమాదకరముగ పాఠాటును చేసెను. కాన యీవిషయమును యిర్వినుప్రభువు గ్రహింపగలుగునట్లు మనము చేయగలిగినచో దానిని రద్దు పరచుటకు ఆయన వెనుదీయెను. పత్రికా స్వాతంత్ర్యమును నిరోధించుటకు వాగరకతగల యే ప్రభుత్వమునూడ పూను కొనెను. తిప్పలను చేయుటకైనను వనకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య ముండవలెను.

ఈ శ్రావణ ఆర్డినెన్సు భారతబాహ్య ఆత్మగౌరవమునకు గొప్ప అవమానమును కలిగించుటయేగాక దేశమునందు పత్రికలను స్వతంత్రముగా నిర్వహించుటకు పబ్లిషరు నిరోధము గూడ వగను. పత్రికల నన్నిటిని వెంటనే నిలిపివేయవలెనని నేను సలహానిచ్చెను. మనకు గల సాధన మిదియొకటియేకాదు. మనము అన్ని ప్రభుత్వ ప్రకటనలను, కమిషను రిపోర్టులను, పార్లమెంటు, పార్లమెంటు, లెజిస్లేటివ్ కాన్ఫిరమేషన్ మున్నగునభిల చర్యలనుగూడ యీ శ్రావణ ఆర్డినెన్సు రద్దుపరచబడునంతవరకు మనము ప్రకటించుట మానివేయవలెను.

వై. మ. ను క. మి. వ. ను రిపోర్టు ప్రకటింప బడినచోజన ఆత్మగౌరవముగల భారతీయులందరూ ఆ ఒక్క నాడును పత్రికలను ప్రకటించుట మానివేయవలెను.

మనలో నెట్టి భిన్నాభిప్రాయము లుండినను యీ ఆర్డినెన్సు విషయమును పత్రికలవారందరూ యేకీభవించి పనిచేయ గోరెదను.

ఇతర ప్రభుత్వములను జరుపుటకుమందు మన ప్రతినిధులు రాజప్రతినిధితో సంభాషించుట మంచిది అని నాయుడుగారు ప్రకటించిరి.

కృష్ణాపత్రికను ధరావతుకోరుట

పత్రిక నిలిపివేయబడును

మచిలీపట్టణము, మే 14:—నేడు బందరు పోలీసు సబ్-డివిజన్ యొక్క కృష్ణాపత్రికా రిపోర్టునుగూడ వైసివీసరింపబడిన నోటీసువలన నోటీసునే కృష్ణాపత్రిక సంపాదకులకు శ్రీ యుత ముట్టూరి కృష్ణారావుగారికి అందచేసిరి కృష్ణాపత్రికకు 1000 రూపాయలను కృష్ణా స్వదేశ ప్రెస్సుకు వెయ్యి రూపాయలను ధరావతు కోరిరి. కృష్ణారావుగారు ధరావతు చెల్లింపరనియును పత్రికయును ప్రింటింగు ఆఫీసునూడ మూసివేసెదరనియును దెలియచున్నది.

నేషనలు ప్రెస్సు గూడ నోటీసు

బందరులో నేషనలు ప్రెస్సు గూడ నిట్టి నోటీసే అందచేయబడెను. (స్వ. వి. తం.)

డారిలింగులో పత్రికలవారి సభ

బెంగాలు గవర్నమెంటు ఫీల్డు సెక్రటరీ లేఖ

కలకత్తా, మే 14:—డారిలింగులో పత్రికలవారు గవర్నరుకు తెలుపబడిన విషయములనుగూర్చి ముందుగా ఆలోచించుటకు యీ సెల 16 వ తేదీ శుక్రవారమునాడు కలకత్తాలో టైలర్స్ బిల్డింగ్సులో సమావేశము కావలెనని ప్రభుత్వ కార్యదర్శి పత్రికాధిపతుల సంఘకార్యదర్శియగు అందము జంధారుగారికిని మరికొందరికిని వ్రాసెను. (ఫీ. పే.)

లాహోరు జమీందారు పత్రిక

న్యాయ బులిటనులను ప్రకటించుట

లాహోరు, మే 14:—లాహోరులో జమీందారు భారత పత్రికాధిపతుల సమావేశముయొక్క ఫలితము జేసువరకును బులిటనులు ప్రకటింపబడెనని జమీందారు పత్రికాధిపతులు ప్రకటించిరి. (ఆ. పే.)

బిల్డింగ్ పత్రిక

కలకత్తా, మే 14:—పత్రికకు సంపాదకుడ గానుండిన ఈ పేరిడ వారాయా నియోగి గారిని రు 2,500 లకు రెండు నెలలను యిర్వినుప్రభువుగా కోరిరి. ఏప్రిల్ నెలలో ప్రచురింపబడిన రెండు వ్యాసములకై యీ ధరావతు కోరబడెను.

ఈ పత్రిక మాద్రాసుకును పులివ శివారీధరగారు బామాను యిచ్చుటకు నిరాకరించిరి. అందుచే ఒక నెలవరకు కఠినశిక్ష విధింపబడెను. (ఫీ. పే.)

నిరంధ్రుడగు గుప్తాకు సాధనముద్రాలను నిర్వాహకులుగా మేజిస్ట్రేటు ఎదుట రిజిస్ట్రేషన్ చేయించుకొనిరి. ఈ మాద్రాసులో అధ్యాపక పత్రిక ప్రకటింపబడును. రు 2,000 ధరావతు కట్టవలెననిగ కోరబడిరి. (ఆ. పే.)

కరపత్రము

కలకత్తా, మే 12:—“యవజన సోదరులారా! సోదర ప్రచారకులారా” అను కరపత్రము రాజప్రతినిధి సంకల్ప మని గవర్నమెంటువారు నిషేధించిరి. (ఫీ. పే.)

బసుమతి

కలకత్తా, మే 12:—బసుమతియను కలకత్తాపత్రిక నిన్నటినుండి తిరిగి ప్రచురింపబడుచున్నది. మిగిలిన రాష్ట్రములలో అన్ని పత్రికలు ప్రచురింపబడుచుండగా పత్రికాశాసన సాధిక్షేపణార్థము బెంగాలులో మాత్రము ఏల పత్రికలు నిలిపివేయవలెనో బోధపడుటలేదని యొక తంతివార్త పడదు పత్రికాధిపతిగారిచే మోతీలాలు సెహ్రాగారి కంపబడెను. (ఫీ. పే.)

చెన్న పురిలో సత్యాగ్రహము

లోనుస్వేచ్ఛరులో సభ

బ్రాడ్వేలో వలంటీరులు జాతీయగీతములను పాడుట

మదరాసు, మే 15:—శ్రీయుతులు కే. వి. శేషయ్య చౌదరి, రామజోగ చౌదరి, ఎస్. పాపయ్య చౌదరి, ఎస్. నరసింహం, టి. రామచంద్రారావుగార్లు 5 గురుకు నిన్న సాయంకాలము వైలాపూరులో కాంతిబిరము (ఉదయవనం) నుండి బయలుదేరిరి. ‘మేము లోనుస్వేచ్ఛరులో ఉపన్యసింపబడునని వారు నిన్న ఉదయముననే పోలీసు కమిషనరుకు తెలియజేసిరి. ఎలంటీరులు జాతీయగీతములను పాడుచు బ్రాడ్వేకుండా లోనుస్వేచ్ఛరుకు వచ్చునరీతి గుమ్మమువద్ద పోలీసువారు వలంటీరులను నిరోధించి వెడలిపామునీరి. వలంటీరులు వెడలిపామునటచే, పోలీసువారు బలిమి నుపయోగించి వారిని ఒకటగు లో యెక్కించి ఫ్లవరుబబారు పోలీసువేషమును తీసుకొనిపోయి అచట కొంతసేపు ఉంచిరి. పిమ్మట వారిని ఆ బసులోనే అయిలందుకు తీసుకొనిపోయి అచట దింకివేసిరి. నవసింహం గారికి లాటిచ్చెప్పలన బలముగా గాయములు తగిలెనని తెలియుచున్నది.

మదరాసు కాల్పులు

మహాజనసభ వారికి విచారణ సంఘము నేర్పరుచుట

మదరాసు, మే 15:—27-4-1930 వ తేదీని చెన్న పురిలో జరిగిన విషయములను గూర్చి విచారణ సంఘము మహాసభ కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు ఒక విచారణ సంఘము నేర్పరచిరి. దివాను బహదూర్ ఆర్. ఎ. ఆర్. గృహస్వామి మొదల్యారుగారు యీ సంఘమునకు అధ్యక్షత వహించుటకు సమ్మతించిరి. పీరి యెదుట సాక్షులు మియ్యి గోరువారు ముందుగా మహాజనసభ కార్యదర్శులకు (మాంటురోడు) తెలుపగోరెదను. విచారణ యెదుట నెల్లడు జరుగవలెనని ముందు ప్రకటింపబడును. అని కార్యదర్శి శ్రీయుత ఎం. భక్తవత్సలంగారు వ్రాసిరి.

ప్రస్తుత విధానమును దౌర్జన్య రాహిత్యమును సాధనమున నవలించిందరని అరబ్బులు దెలిపిరి.

అఖిలభారత పత్రికా సంపాదక మండ్రాపక మహాసభ

వ. రంగస్వామి అయ్యంగారి అధ్యక్షతన వ్యాసము ఈ సంవత్సరములో పాఠశాలలలో పాఠాభ్యాసమున అభిల

సభా ప్రయోజనము

ఈ దేశములోని పత్రికలు గౌరవప్రపంచముగా వ్యాపించి వృద్ధిచెందడంపై ఇటీవల వైస్రాయిగారు తమ స్వతంత్రాధికారముతో అనుభవించిన పత్రికా శాసనమునకు దేశములో

ప్రభుత్వము - పత్రికాశాసనాధికారము

నిరంకుశ ప్రభువు తప్పుదారు నూతన విషయములను గ్రహింపరు. ప్రాత పద్ధతులను విడనాడరు. 50 సంల రముల క్రిందట కేరళాపా పత్రికా శాసనము అయి పరచబడినది. ఆశాసనము నేడుకూడ అనాటి కార్యమున కేరళి నిష్ఠాప్రభుత్వమువారి చేతులలోను, ఇంగ్లాండులోని పార్లమెంటు ప్రభుత్వమువారి చేతులలోను సజీవముగా ఉన్నది.

లిట్టన ప్రభువుగారు అనుభవించిన పత్రికాశాసనము 4 సంల ముద్రనవిచ్చుట ఉదారభావకమైన దైన యొకవైస్రాయి గారిచే రద్దుచేయబడినది. సుమారు 20 సంల రములకాలము పినలుకోడులోని 124 (ఎ) సెక్షను కేరళముగాగోని గవర్నరు మెంటువారు నిర్ణయముగానుండిరి. కాని "బంగళాసి" పత్రికా వ్యవహారమున 1897 సంల రములో పత్రికాశాసనమును తిరిగి యిప్పుడున్న రూపమున అమలులోనికి తెచ్చిరి.

1906-07 సంల రములో దేశమందు ప్రభుత్వమువారు సాగించిన నిర్బంధవిధానమునకు 1910 సంల రములో భారత దేశ పత్రికాశాసనము అమలుపరచబడినది.

మార్క్సి ప్రభువు గారే యీ శాసనమును అమలుపరచిరి. ఆయన స్వదేశములోను, ఇతర దేశములలోను పత్రికాస్వాతంత్ర్యముకోరకై చాల కాలము పోరాడిరి కాని, మనదేశముయందు అన్యధాచేసిరి. ఈశాసనమును చట్ట రూపముగా సర్ హెర్బర్టు రిడ్డిగారు తయారుచేసిరి. చట్టమును తయారుచేయుటకు పూర్వపున మోసాలు యీ దేశములో వారి కేమియు లభించలేదు. అట్టి యీ దేశములో మాత్రమున్నటువంటి శాసన మొకటి వారికి లభించినది. ఐరోపాసంగ్రామము నకు పూర్వము అట్టి యీ దేశములో అమలులో నుండిన నిర్బంధ విధానము నేడు మనదేశమునందు అమలులోనున్నది.

యదధిపతులలో ఇంగ్లాండునందును మనదేశమునందును పత్రికలపై ప్రభుత్వమువారు చలాయించిన అధికారపరిమితిని కూడ ఈ పత్రికాశాసనాధికారము మించియున్నది.

ఈ దేశ ప్రభుత్వవిధానముందు పత్రికాస్వాతంత్ర్యనిరోధము ఎందులకు అవసర మయ్యెనో మార్క్సి ప్రభువుగారే వెనక నొకనూరు తన సూక్ష్మబుద్ధితో చర్చించియుండిరి. నిరంకుశ ప్రభుత్వమునందు స్వతంత్రాధికారములను ప్రకటించుపత్రికలు వెలువడవచ్చునా? అనునదియే ప్రశ్న - ఈ ప్రశ్నకు మే కార్మి ప్రభువుగారి వ్రాతలనుండియు పూర్వముగారి వ్రాతల నుండియు సార్వజనిక ప్రమాణములను ఉపయోగించిరి. నిరంకుశ ప్రభుత్వములో కూడ పత్రికాస్వాతంత్ర్యము ఉండవచ్చునని నిరూపించిరి. ఈ దేశములో కూడ పత్రికాస్వాతంత్ర్యము సాధకముగా ఉండవలెననియే వారు కోరిరి. కాని 1910 సంల రములో పత్రికాశాసనము అమలుపరచు దినములలో వారు ఏమి

యు చేయబాలక యనుజ్ఞ కోసంగిరి. కాబట్టి ప్రజాస్వాతంత్ర్య పరిపాలనాపద్ధతుల బాహ్యస్వరూపములు మాయకేవములు ఎన్ని అనులలోనికి వచ్చినప్పటికిని, పరిపాలించే ప్రభువులు విదేశీయులుగా మన్నంతకాలమును, అట్టి ప్రభుత్వమునుగూర్చి ప్రజలు తమయభిప్రాయములను విమర్శనలను ప్రకటించుటకు గాను పత్రికా స్వాతంత్ర్యము ఉండుననుటకల్గి - ఇప్పుడు దేశములో ఉన్న ప్రభుత్వము అంతరింప సంపూర్ణ స్వరాజ్య మే నెలకొనవలెనని ప్రజలు తమయభిప్రాయము బాహుముగా నానాటికి విరివిగా ప్రజలలో వ్యాపించి వ్యక్తీకరింప బడుచున్నందువలననే మనదేశములో కని వినియుండని రీతిగా యీ పత్రికా శాసనము అమలుపరచబడుచున్నది.

ఇంట్టువంటి నిరంకుశచర్యలయొక్క ఫలితమును తెలిసికొనుటకు ప్రపంచచరిత్రలో అనేక సాదృశ్యములు గలవు. కాని, నేడు కాలముహిమ, మనకు అనుకూలముగా నేయున్నది. నిరంకుశాధికారము నిర్బంధ విధానము ప్రజాపీఠము మొదలైనవి అంతరించి ప్రజాస్వాతంత్ర్యము దేశాభివృద్ధియే పెంపొందించుటకై అన్ని రాజ్యములవారును పాటుపడవలెనను సిద్ధాంతోప దేశములు ప్రపంచము నావరించియున్నది. ఈ నవయుగస్వాతంత్ర్యకేతులు మనకు అనుకూలముగానున్నది.

మన విప్లవ యీ పరిస్థితులలో చేయవలసిన కర్తవ్యమునుగూర్చి ఆలోచించవలసియున్నది.

ఈపత్రికా శాసనోద్దేశమునుగూర్చి ఇర్విను ప్రభువుగారు తమ శాసన ప్రకటనముయొక్క ఉపోద్ఘాతములో నే వివరించిరి. ఈ శాసనముయొక్క అధికార పరిమితియును అధికార ఫలితములును శాసనములోని సెక్షనులబట్టియే ఊహించవచ్చును.

పత్రికానిర్వాహకుల సభాధ్యక్షులు

వ. రంగస్వామి అయ్యంగారు బొంబాయిలో నేడు జరిగిన పత్రికానిర్వాహకులసభ కధ్యక్షత వహించిరి.

"అత్యంతావసరము" అనుమిమ

వైస్రాయిగారు యీ శాసనమునకు అనుబంధించిన ఉపోద్ఘాతములో నిట్లు వ్రాసిరి. "పత్రికలకు న్యాయముగా ఉండదగు స్వాతంత్ర్యము నిరోధించుటకై యీ శాసన ముద్దేశింపబడలేదు. ప్రభుత్వ విధానమునుగూర్చిన సక్రమ విమర్శనలను నిరోధించుట కుద్దేశించలేదు. కాని, అత్యంతావసరమున కారణములన్ని యిది అమలుపరచడమైనది" అత్యంతావసరమున కారణముకలది నిరూపించిన నేగాని వైస్రాయిగారి స్వతంత్రాధికారముతో యీ శాసనము నమలుపరచుట కే పీలు లేదు. కనుక ఆ మాటలను వైస్రాయిగారు చేర్చవలసినవైనను, పూర్వము లిట్టన ప్రభువుగారు 1878 సంల రములో ఇండియాకార్యదర్శికి పంపిన తంలివార్తలోకూడ ఇదేరీతిగా వ్రాసిరి. ఒక శాసన మొకటి తయారు చేసియున్నాము. ఈ చట్టము అత్యంతావసరముగా నున్నదను విషయో ప్రస్తుతము అమలుపరచెదను. అమలుపరచిన పిమ్మట స్థిరమగు శాసనముగా తేలికగా ఆమోదింపబడగలదు.

ఈ శాసనము అత్యంతావసరమై అతి జరూరుగా అమలులోనికి రావలసియుండినయెడల వైస్రాయిగారి ఉపోద్ఘాతముందలి 2, 3 శేరాలలోనివాక్యములు ఆసందర్భములై యున్నవి. కాబట్టి అత్యంతావసర పరిస్థితి యను విషయో భారత దేశ పత్రికలను గవర్నరు మెంటువారి కార్యనిర్వాహక మంత్రివర్గము వారి అనుగ్రహమునకు అధీనము చేయవలయుననియే సంగల్పమై యున్నది. 1922 సంల రములో పత్రికా శాసనమును రద్దుచేసి యుండుటయే పెద్ద పోరాటము, అనిన్ని 1910 సంల రములో అమలుపరచిన పత్రికా శాసనమునకు దేశములోని పత్రికలను స్వభావము పూర్తిగా అణచివేయుబడలేదనిన్ని, దేశములోని రాజక్రోధమును అణచివేయుటకు ఇప్పుడున్న శాసనాధికారములు చాలవనిన్ని వైస్రాయిగారి అభిప్రాయమై యున్నది.

కాబట్టి గత రెండు పురుషాంతరముల నుండియు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారి తత్వము మారలేదు.

భారత దేశ పత్రికలకు గల

"న్యాయసమ్మతమైన హక్కు"లేవి?

పత్రికలకుగల న్యాయమును హక్కులను అణచివేయుట తమ ఉద్దేశముకాదని వైస్రాయిగారు చెప్పిరి. న్యాయసమ్మతమైన హక్కులనగా నేమిటి? మాన్యుఫీల్డు ప్రభువు పత్రికాస్వాతంత్ర్యము నీరీతిగా నిర్వచించియుండిరి:—ముందుగా లైసెన్సు పొంద నవసరములేకుండా పత్రికలను ముద్రించి ప్రచురించుచు ప్రచురించిన వ్రాతలకు న్యాయశాసనము ప్రకారము ప్రచురణ పొందవలసిన ఫలితములను పొందుటకు మాత్రము బద్ధుడై యుండును.

పత్రికను ముద్రించుటకు పూర్వము లైసెన్సు పొందవలసిన అవసరము ఉండవచ్చును. ప్రచురించిన విషయములు న్యాయవిరుద్ధము లైనయెడల అట్టి ప్రచురణమునకు యిత్తుచర్యలకు శిక్ష ననుభవించినరీతిగా శిక్ష ననుభవించవలెను. ఈ సిద్ధాంతములను ఇర్విను ప్రభువుగారు త్రోసివేయుచున్నారు. ఈ పత్రికా శాసనము ప్రకారము పత్రికలు ముందుగా ధరావతుకట్టి అనుజ్ఞ పొందవలెను. ఒకవేళ ధరావతు కట్టినపత్రికలో నిందార్థము లేన విషయము లున్నయెడల అట్టి విషయములు వ్రాసినవారిని శిక్షించుటయేగాక అతని ఆస్తి సర్కారు చాఖలు చేయబడును. అట్టివి చేసికోవచ్చును. కాని న్యాయసభలలో న్యాయము జరుగుట కల్గయని విశదమైనది. కాని ప్రభుత్వమువారు యీరీతిగా సదరు పత్రికానిర్వాహకుని శిక్షించుటకు స్పష్టముగా నేరమును నిరూపించవలసిన యద సరము కూడ లేదు. ప్రభుత్వముగా గాని అనుమానముగా గాని ఏవిధమైన నూచనలు, ఉపమానోపసేయాలంకారపూరితధ్వన్యములో ఉన్నప్పటికి ఆశిక్షించింపదగియున్నది. అనగా గవర్నరు మెంటువారికి నిందార్థమని తోచినంత మాత్రమున శిక్ష విధింపవచ్చును.

బహిరంగముగా ప్రజలు చెప్పిడి యుపన్యాసములు నిందార్థములు కాకపోవచ్చును కాని, ఆ ఉపన్యాసములు పత్రికలలో ప్రకటింపబడినతోడనే నిందార్థములు కావచ్చును.

ముందుగా ధరావతులు కట్టవలసినదని కోరుట అన్యాయము. ప్రాసెసరు డ్రెస్సింగు రిట్లు చెప్పుచున్నారు:—ఎప్పుడో భవిష్యత్కాలమున దొకడు నేరముచేయగలడను కారణమున నేరముచేయక పూర్వమే అట్టివాని స్వాతంత్ర్యమును అరికట్టుటగాని అట్టివానివద్ద ధరావతు పుచ్చుకొనుటగాని అక్రమము. ఇట్టివద్దలి ఇంగ్లాండులో సెక్షను కనివిని యెరుగము." యీపత్రికా శాసనము వెజెప్పిన స్వాతంత్ర్యమాత్రములకు ప్రత్యక్షవిరుద్ధముగా ఉన్నది. అట్లయ్యెను పత్రికల న్యాయసమ్మతమును హక్కులు నిరోధించుట యీ శాసనోద్దేశముకాదని వైస్రాయిగారు వ్రాసిరి. ఇంతకన్న చెక్కిరింత ఇంగ్లొకటికలదా?

ప్రభుత్వమువారినిగూర్చిన సమంజసవిమర్శనలను యీ శాసనము బాధించదు. సమంజస విమర్శనలేవియో నిర్ణయించువా రెవ్వరు? ఏదైన ఒక విమర్శనగాని పత్రికాభిప్రాయముగాని సవ్యముగాలేదని ఫిర్యాదుచేయువా రెవ్వరు? ప్రభుత్వమువారే అందులకు విచారణచేసి శిక్ష విధించువా రెవ్వరు? ప్రభుత్వమువారే ఫిర్యాదుదారే విచారణక్రమముగా నున్నాడు. న్యాయసభలయందు అట్టివి చేసినప్పటికిని న్యాయాధికారు లేమియు చేయబాలమనియే తీర్పుచెప్పుచున్నారు. శాసనము ఆచరణలోనికి వచ్చినతోడనే గవర్నరు మెంటువారి వేగులవారు చెప్పిన మాటలప్రకారమే వ్యవహారములు జరుగుచున్నవి. లేదా ఆయా రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల రాగద్వేషుభి మానములనుబట్టి జరుగుచున్నవి.

సప్రాకమిటీవారి తీర్పు

1910 సంల రములో అమలుపరచబడిన పత్రికాశాసనము యొక్క ఫూరవై పరిశ్రమలను గమనించి 1917 సంల రములో ఒక రాయబారవర్గము వైస్రాయిగారివద్దకు వెళ్ళెను. ఈ రాయబారవర్గముతో సప్రాకమిటీ వాయకులైయుండిరి. ఆ రాయబారవర్గములో నేను కూడ ఒక సభ్యుడనగా నుంటిని. అప్పుడు యీ రాయబారవర్గమువారు సమర్పించిన విజ్ఞాపనలో నిట్లు వ్రాయబడినది:—రాజ్యోపు రాజకీయ సంస్కరణముల ధోరణికిని బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వోపయములను యీ శాసనము విరుద్ధముగా నున్నది. ఈ శాసనము ఆయా రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల కార్యనిర్వాహక మంత్రుల యిష్టానుసారము అమలు పరచబడినది.

ఈ శాసనము భారతీయ పత్రికానిర్వాహకులమీదనే గాని ఆంగ్లేయులను నిర్వాహకులమీద చలాయించబడలేదు.

1922 సంల రములో ఊహించబడిన ప్రకారముగా వ్యవహారములు పరిమించలేదని వైస్రాయిగారు చెప్పిరి. అందువల యీ శాసనము అప్పుడు రద్దు చేయబడిన దానిగా దేశములో సంభవించిన విషయములనుబట్టి రద్దు చేయుట మంచి పనిగా వారికితోచుటలేదు. ఇటీవల యీ దేశములోని పత్రికల వ్యాఖ్యానధోరణి చెడుత్రోసనుబట్టిన వైస్రాయిగారు యిప్పుడు

ఈ హిందూ ప్రాచీన మాటయే యొక్క నటరాజను గా రుణం దులకు సమాధానముగా సోమల రిఫార్మపత్రికలో వ్రాసియుండిరి.

ఈ దేశములోని ప్రతికల వ్యాఖ్యానభోరణి సవ్యమైన పద్ధతిలోనికి వచ్చినదని ప్రకటించుచు ఇండియా గవర్నమెంటువారు పార్లమెంటువారికి నివేదించిన నివేదికలలో ప్రస్తావించియుండిరి. ప్రతికలకు ఉన్నటువంటి కొలది ప్రతిబంధకములనుగూడ తొలగించాలయనని వైస్రాయిగారును ఇండియా మంత్రిగారును గత నవంబరు నెలలో మాడ అభిప్రాయ మొనగియుండిరి.

ఫెన్సురు బ్రాక్స్ గారు కామన్సులలో నొక తీర్మానమును ప్రతిపాదించియుండగా అందులకు ప్రత్యుత్తర పూర్వకముగా వైస్రాయిగారు యిట్లు చెప్పియుండిరి. ప్రత్యక్షముగా దౌర్జన్యమును పురిగొల్పిన తప్ప మరేవిధమైన సందర్భములందును రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములవారు దండించుటకు పూనుకొనరాదని రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు యాదాస్తు లంపబడెను అని వైస్రాయిగారే చెప్పియుండిరి. కాని, యీ ఆభిప్రాయములకు ప్రత్యక్ష విరుద్ధముగానే యిప్పుడు చర్య జరుపబడుచున్నది.

శాసనము

ఈ శాసనము ఇదివరలో రద్దు అయియుండుటయే పెద్ద పొరపాటు అని వైస్రాయిగారి అభిప్రాయము.

వార్తలు ప్రచురించిన వ్యాఖ్యానములు ప్రచురించినను కూడ ఒక్కటే విధముగా నిందార్జనలు లభిస్తున్నవి. ఏ విధమైన సూచనలుగాని, ధ్వనిగాని, చిత్రపటముగాని దూష్యములని భావించితే చాలవనియు 4 సెక్షన్లలో ఉన్నది. భారతీయ వర్తక మండలివారికి వైస్రాయిగారు జబాబు యిచ్చుచు నిట్లు చెప్పిరి:—వార్తాప్రకటన నిరోధించుట మాయభిప్రాయము కాదు. కాని యీ ఆభిప్రాయము వ్యయము లేదు. వార్తలక నెట్టివో నిర్వచించువా రెవ్వరు? ప్రభుత్వము వారే నిర్వచించ వలెను. అదిన్నీ గాక ప్రభుత్వమువారి ఉద్దేశ్యములు అభిప్రాయములు ఎప్పుటికప్పుడు మారగలవు.

‘ఆక్షేపణార్హములు’ అగు విషయములేవి?

ఆక్షేపణార్హములగు విషయములు 8 రకములని శాసనములో నిరూపించబడెను. కాని, యీ ఆక్షేపణార్హములగు విషయములకు శిక్ష విధించుటకు తగిన అధికారము యితరకేజ్ సృష్టించబడెను, క్రిమినలు కోర్టులందును, సైనికవిభాగములందును పూర్తిగాకలదు. కాని యీ ఆక్షేపణార్హ విషయములలో రెండు క్రొత్త అంశములు చేర్చబడినవి. 1 పన్ను నిరాకరణము శాసనోల్లంఘనమును ప్రోత్సహించుట.

(2) ప్రభుత్వోద్యోగములను సమర్థరిక రాజీనామా యివ్వవలసినదిగా ప్రోద్బలముచేయుట లేదా తమ ఉద్యోగధర్మములను చేయవద్దని హెచ్చరించుట.

కాబట్టి యీ శాసనము ఎందుకొరకు ఏ ఉద్దేశ్యముతో యిప్పుడు అమలుపరచబడినదో వైరెండు క్రొత్త అంశములవల్ల తెలియగలదు.

ప్రభుత్వమువారి శిక్షకు బదుడై శాసనము నతిక్రమించెడి వాడు, ప్రభుత్వ పరిపాలన అడ్డుపెట్టుచున్నతా, గౌరవించుచున్నదా, అనునది వినాదాంశము.

ఎవరైన ప్రభుత్వోద్యోగి సదరు ఉద్యోగమునకు అసమర్థుడను హేతువుచేత అత డాఉద్యోగమునుండి విరమించుట చేసిన ప్రతికలలో వ్రాసినప్పటికిని పత్రికా శాసనముయొక్క 4 సెక్షన్ల ప్రకారము శిక్షార్హమైన నేరమే యగును.

కాబట్టి యీ శాసనముయొక్క దండనాధికారమును జెప్పించుకొనుటకై బాగ్రత్తగా వ్రాయుట ఎవ్వరికిని సాధ్యము కాదు.

పత్రికా ప్రచురణ మూనుకొనుట

ప్రతికలవల్ల ధరావతు కొరబడిన తోడనే ప్రతికల నిలిపి చేయవలసినదిగా గాంధీమహాత్ముడు సలహా నిచ్చెను.

ఈ సలహా నిచ్చుటయందు వారి యుద్దేశ మేమిటో తెలియుట లేదు. వార్తా ప్రతికలన్నియు ఒక్కమారుగా నిలిచిపోయిన యెడల ప్రభుత్వమువారికి జ్ఞాతికి కలిగి కొరిన వరము నిచ్చెదరనియు వారి యభిప్రాయము? కాని, గవర్నమెంటువారు అన్ని ప్రతికలకును ధరావతు అడుగుటలేదు. అందువల్ల కొన్ని ప్రతికల ద్వారా వార్తలు వేయబడుచునే యుండును. కనుక మన సంకల్పము ఇందువల్ల సెరవేరుటలేదు. ఈ శాసనముయొక్క సారాంశములను పూర్తిగా పరిశీలించుటకు మహాత్ముని వ్యవధిలేక పోయెనని నా అభిప్రాయము. మన ఆత్మగౌరవమునకు భంగము కలుగ నంతవరకును మనము ప్రభుత్వమువారి శాసనమును సదుద్దేశ సమన్వితముగానే గ్రహించి సదరు శాసనమునకు బద్ధులమై యీ అపత్కాలమునందు మనము పోరాడుటయే యుక్తమని నా అభిప్రాయము. ధరావతు అడిగినతోడనే ప్రతికను నిలిపివేయుట భావ్యము కాదు. ప్రభుత్వము వారు ధరావతు అడిగిన వెంటనే బాతీయస్వాతంత్ర్యవాదులు తమ ప్రతికలను నిలిపివేసేయెడల ప్రభుత్వమువారికి మనము లొంగినవార మగుదుము. నేరములను మనయందే ఉన్నట్లుగా ఒప్పుకొన్నట్లు అగును. మనము నేరములమని వారు చా

సాయం 6-30 బెజవాడ శ్రీ దుర్గాకళామందిరము హాలులో రాత్రి 9-30

1930 సం॥ మే నెల 16 తేదీలుందు

ఇంపీరియల్ ఫిల్మ్ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడిన

WILD CAT OF BOMBAY

దొంగదాత

మిస్. సులోచనగారు ప్రధాన పాత్రధారులు.

నవ్వు కము గ ప ని చేయుట

మా కాతాదార్లకు సప్తై చేయునగలు, వెండిసామ్రాజ్యులందు మా పూర్తి విశ్వాసముంచి పనులుజేయుదుము. మా బేరములన్నియు మా పూచీవైననే యధారపడియున్నవి. దీనివలన తమకు యిష్టమునగలను వాపసిచ్చు సౌకర్యముకలదు.

మాకు వజ్రములు, నగలయందు గల 36 సంవత్సరముల యనుభవమును వినియోగించుకొనుటవలన మీకే లాభము కలుగగలదు.

సు రాజ్ మల్ లల్లా భాయి అండు కో,

వజ్రముల ఎకమతిదార్లు, వెండిపనులు తయారుజేయుటయందు నిపుణులు

318, ఎస్.పై.నేడ్,

మద్రాసు.

టించుటకు మనమే అవకాశము అధికారము ఇచ్చినట్లుగును. వారి పత్రికా శాసనము ఇందులకునే అత్యంతావసరమనియు సమగ్రంప దగినదేయనియు వాస్తవ ప్రపంచములకు శిలపను. పత్రికలను ప్రచురించుట యనునది మనజాతికి మనము చేయవలసినదే. ఈ నేపథ్యమున మనము చేయుటకు విరమించుట భావ్యమా? ఇందులకు రెండు జవాబులు ఉండవలవు.

వేర్వేరైన పద్ధతి

ప్రతికలలో ప్రత్యక్షముగా ఆక్షేపణార్హములైన విషయములన్నివనీ కారణమున ధరావతు కొరబడెను. ఆయా రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వధికారుల చిత్రావసరము కొరబడును. ఎందుచేత ధరావతు కొరబడుచున్నదో కారణములుగూడ నిర్వచించబడుటలేదు. కాబట్టి ఇట్టిస్థితిలో ధరావతు చెల్లించుటవారు చెల్లించవలయును. అట్టి ధరావతు మొత్తము సర్కారులో దాఖలు అయ్యెకరకును ఆయాపత్రికా నిర్వాహకులు తమకు యుక్తమని తోచిన ఋజుమార్గమునే అనుసరించి ప్రతికల నిర్వహించుచు ప్రకటించుచుండవలెను. కాని పత్రికలో నిందార్జనమైన విషయములు గవర్నమెంటు వారికి కన్పించినతోడనే సదరుధరావతు మొత్తము సర్కారువారు తమ వశముచేసికొనెదరు. కాని నేరమును నిరూపించెదరు. అప్పుడు ఆపత్రికాధిపతులు గవర్నమెంటువారి అభిప్రాయములపై సలూచేసి హైకోర్టులో విచారణచేయించవచ్చును. హైకోర్టులలో మనకు న్యాయము కలుగుట అసంభవము.

కాని, ప్రజలమెదుట ప్రభుత్వమువారి అన్యాయమును ఋజువు చేయవచ్చును. అటుపిమ్మట యింకను ప్రభుత్వమువారి ఆజ్ఞకు బద్ధమై ప్రవర్తించవలయునో కూడదో నిర్ణయించుకోవచ్చును.

మొట్టమొదటి ధరావతు మొత్తము అడుగబడిన తోడనే ప్రతిక నిలిపివేయుటకన్న మొట్టమొదటి ధరావతు మొత్తము సర్కారువారు దఖలు పరచుకొన్న విషయములే నిలిపివేయుట యుక్తమని నాకు తోచుచున్నది.

ధరావతు మొత్తముకట్టిన పిమ్మట అదినర్కారు వశపరచుకొనుటకు కొంతకాలము పట్టును. ఈ అవకాశమును పురస్కరించుకొని మన బాతీయ నాడుల ప్రతికలు యీయంద్యము మనకు మంచిచేయుతా నిచ్చి కట్టుదిట్టము చేయవలగును.

ఈపద్ధతివల్ల ప్రభుత్వమువారి సమర్థములకూడ పరిశీలించుటకు అవకాశ మేర్పడును. ఈపద్ధతివల్ల ఆంగ్లోయిండియను ప్రతికల దురభిప్రాయములను ఖండించి ప్రజలయెదుట సత్యవిరూపణము, చేయుటకవకాశముకలుగును. ఈ ఆంగ్లోయిండియను ప్రతికలే పత్రికానిర్మాణ శాసనమును కొనియాడుచున్నది.

ఈపైజెప్పిన నాసలహాలను మీ విమర్శనార్థమై నివేదించుచున్నాను. వ్యవహారభోరణిగా ఆలోచించి సాధ్యమైనపద్ధతిని నివేదించినాను.

దంత చూర్ణము

డబ్బీ 1-కి నెల 0.2-0; 12-కి 1-4-0

ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లుతోముటవలన చిగుళ్లుగట్టి పడును. చిగుళ్లునుండి రక్తముకాకుండును. నోటదుర్బంధము లేక యుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును. అమృతాంజనం డిపో 7, తంజు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

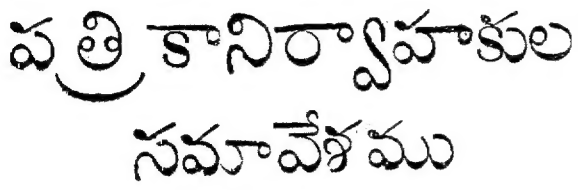
శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారును స్త్రీవలంబీరులును ధర్మనవెల్లుట

వైద్యసహాయకదళము నేర్పరచుట

ధర్మన, మే 14:— రాత్రి 9 గం॥ ఘూర్జరమనందన అన్ని ప్రాంతములనుండియును చాలమంది ప్రముఖు లిచటికి వచ్చుచున్నారు. ముఖిలుగాఁగి, ఇమాంసా హేబు బాగదీరు, నరహరిభాయి, పార్థెగూర్లు వచ్చిరి. శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారును చాలమంది స్త్రీలుగూడ యభివేషిచ్చిరి. వైద్యసహాయముచేయుటకు మంచి యేర్పాటులు చేయబడెను. కాక్టరు ఖిడుబాయిదేశాయిగారు (ననసారి) యీ వైద్యసహాయకదళమునకు నాయకత్వము వహించిరి. డాక్టరు మంగసాలూ (ఉప్పాడి) డాక్టరు ఆప్టి (నూరతు)గార్లును మరి పెక్కుమంది డాక్టరులుగూడ తోడ్పడిరి. చాలమంది వైద్యవిద్యార్థులు రెండు క్రాసుదళముగా నేర్పడి పనిచేయుటకు సిద్ధపడినవిచ్చిరి.

(శ్రీ.పె.)

ఇప్పుడుచేరిన వార్తలు

కేవలము గెట్టెట్టులపై నాధారపడిన సమాచారము త్వరితముగ తెలియజాలదు. ఇంతియగాక, పత్రికల లేకున్నయెడల ప్రజాభిప్రాయము ప్రభుత్వమునకు తెలియుటకుగాని, ప్రభుత్వాభిప్రాయము ప్రజలకు తెలియుటకుగాని, తగిన సాధనము లుండజాలవు. పత్రికలు లేకున్నచో, దేశమందంతటను అజ్ఞానాంధకారములు ప్రబలుట సహజము. నిరాధారమగువదంతులు వ్యాపించి, ప్రజలను సంక్షోభ పెట్టుట సంభవించును. పత్రికల నణచివైచుటవలన పాలకులకు గలుగులాభముకన్నను, అనేకమడుంగులెక్కువ నష్టము గలుగుట సహజము. పత్రికాస్వాతంత్ర్యమును కాపాడుట, ప్రభుత్వధర్మ మని, నాగరిక దేశములందు గుర్తింపబడెను. స్వరాజ్యమును పొందవలసిన హిందూ దేశమునందు పత్రికాస్వాతంత్ర్యమును రక్షించుట మరింత యవసర మగుచున్నది. ప్రజలు తమయభిప్రాయములను పత్రికల ద్వారాను, సభలద్వారాను ప్రకటించుటకు వీలుండనియెడల, వారిలో బెరిగెడి అసంతృప్తి అనర్థహేతువగును. పత్రికాప్రకటనమునకు నిరోధము గలిగించుటవలన, పాలకులకు తాత్కాలికలాభము గలిగి

కాని ఇట్టిసాకర్యము నామమాత్రమని తెలుప
నక్కరలేదు. వెనుక “న్యూ ఇండియా” కేసులో,
జోక్యము దీసికొనుటకు తమ కెట్టి అధికారములేదని,
హైకోర్టువారు నిర్ణయించిరి. ఇకముందును అట్టి
యభిప్రాయమునే చెలుపకమానరు. అందుచే,
హైకోర్టు కచ్చీలు గూడ డబ్బుదండుగే గాని,

పత్రికానిర్వాహకులను ప్రాసిక్యూటు చేసి, న్యాయస్థానములద్వారా వీరిని శిక్షించుటకు పూర్ణావకాశమున్నపుడు, మరల నీ పత్రికాశాసనమేల? అనుమానముపై శిక్షించి, ధనసప్తము గలిగింపనేల? పత్రికలు ఒకవిధమగు వ్యాఖ్యానమును మాత్రమే చేయవలయుననియు, ఒకవిధమగు వార్తలను మాత్రమే ప్రచురింపవలయుననియు, పత్రికాశాసనము శాసించుచున్నది. ఇట్టి శాసనము పత్రికల గౌరవమునకును, పత్రికల యుపయోగమునకును తీరని భంగము కలిగించుచున్న దనుటకు సందియములేదు. ఆర్డినెన్సును ప్రయోగించుటకు అసాధారణపరిస్థితులు దయించెనని చెప్పట కెట్టి ఆధారము గనుపింపదు. సభాధ్యక్షులగు రంగస్వామి అయ్యంగారు తమ సహజమైన పుణ్యముతో, పత్రికాశాసనమునందలి లోపములను పూర్వగ్రుచ్చినటుల వివరించిరి. ఏదేశమయినను స్వేచ్ఛను గోరుచున్న పుడు, పాలకు లిట్టి నిరోధములను ప్రయోగించుట ఐరిపాటియైనను, ఇవియన్నియు విఫలమయినటుల చరిత్ర గుణపాఠమును నేర్పుచున్నది. మీదు విక్కిలి నిరోధము లధిక మయినకొలదియు, స్వాతంత్ర్యేచ్ఛ పెచ్చుపెరుగుట తటస్థించెను గాని, తగ్గిన నిదర్శనము గానరాదు. పత్రికాశాసనము, పత్రికలస్వాతంత్ర్యమును కాపాడు ననుట, మృషావాదము. 1910 సంవత్సరములో పత్రికాశాసనమును రద్దుజేయవలసిన దని సిఫార్సుజేసిన సప్రకాశిటీవారు, ఈ శాసనము దేశమున కొనర్చిన నష్టములను వివరించుచు, ప్రభుత్వవిమర్శన మెట్టిదయినను దానికి నిరోధము గలిగెననియు, సమర్థులును సుశీలురును పత్రికానిర్వాహకులను గడంగకుండ నాటంకపరుపబడి రనియు, ఇట్టి శాసనము నూతన సంస్కరణములకును, బాధ్యతతో గూడినప్రభుత్వపుటభివృద్ధికిని ఏమాత్రము ఉపకరింపదనియు, తమ రిపోర్టునందు సూచించిరి. పూర్వపరిస్థితులే అటుండ, స్వరాజ్యము త్వరలో చేకూరునని తలంపబడుచున్న యీ సమయమున, నిట్టి శాసనము అభివృద్ధి కెంతటి ప్రతిబంధకమో యూహించుట సుబాధనాధ్యము. బాధ్యతతో గూడిన పరిపాలనము తిన్నగ కొనసాగవలయు ననిన, ప్రజాభిప్రాయము

ప్రతికూలమును ప్రతికూలముగా వెలువడుచుండవలయును. లేనియెడల, ప్రజలకు ప్రభుత్వము బాధ్యత హింసచేయుట వీలుపడదు. ప్రస్తుత శాసనము ఆరు నెలలవరకే నిలిచియుండునని చెప్పవచ్చును. కాని ఏనిది పిమ్మట ఖాసుపు శాసనముగ గావించుట కెట్టి మూలక ముండదు. ఒకవంక రౌండుటేబిలునమా వేళము జరుగునని ప్రకటించుచున్నపుడు, నిర్బంధ శాసనములను తొలగించి, రాజకీయనిర్బంధితులను ఏడుదలజేయుట ప్రభుత్వపు కనీసధర్మ మని, మిత్ర పక్షముల సయితము అంగీకరించుచున్నార. తన అసమ్మతి బాపుటకుగాను, మిత్ర పక్షములగు రండిత హృదయనాథ కుంజ్రాగారు గూడ శాసన సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నిచ్చిరి. ఇట్టి సందర్భ ప్రయమున ప్రతికూలధర్మ మేమి? ప్రతికూలతన యును మానుకొనుటమేలా, జామీనిచ్చి ప్రతికూలను కొనసాగించి, ప్రజలకు వార్తలసయినను దెలుపు చుండుట మేలా యను విషయమును, రంగస్వామి అయ్యంగారు చర్చించిరి. అధ్యక్షులు జాతీయపత్రికల నేతీరున నయినను నడుపుటమే మేలను నభిప్రాయమును సూచించిరి. ప్రతికూల సమావేశము సాధకబాధకముల నన్నిటిని చర్చించి, ప్రతికూల స్వాతంత్ర్యమును కాపాడెడి నిర్ణయము గావించు ననియు, ప్రతికూల నిర్ణయమును శిరసావహించుననియు నమ్మెదము.

ఆచంట రుక్మిణమ్మగారి నిర్బంధము

ఈపర్యాయము హిందూదేశమున కెల్ల కారాగృహనిర్బంధగౌరవము బడసిన ప్రథమ నారీరత్నము, శ్రీమతి ఆచంట రుక్మిణమ్మగారి. ఈమె ఆంధ్రనారీశిఖర యగుటచే, ఆంధ్రులకీవార్త మిగుల సంతృప్తి గలిగింపకమానదు. ప్రస్తుతసమయమున, మహాత్మునియుద్దమమునందు శ్రీ లభికసంఖ్యలతో పాల్గొనుచున్నారు. ఆంధ్రరాష్ట్ర మీవిషయమున, ఇతరరాష్ట్రములకు వెనుకబడుట లేదు. రుక్మిణమ్మగారు ప్రధానముగ శ్రీల పాంఘికాభ్యుదయమునకై తమకై నంతను వినియోగించుచున్నను, దేశస్వాతంత్ర్యముకొరకై శ్రీలుగూడ పాల్గొనవలసిన సమయ మరుదొచ్చినపుడు, వెనుకంజ వేయక వేదారణ్యమునకు బోయెను. తత్ఫలముగ ఈమెకు సంవత్సర కారాగృహశిక్ష విధింపబడెను. శ్రీలు గూడ దేశస్వేచ్ఛకై సర్వకష్టముల ననుభవించుటకు సంసిద్ధులయినపుడు, అట్టి దేశభూమినిగూర్చి సందియ ముండజాలదు. శ్రీమతి సరోజినీ దేవిగారు మహాత్మునిస్థానము నాక్రమించి, అఖిల భారతనాయకత్వమును వహించుచున్నపుడు, వారి మార్గము నితరశ్రీలవలంబింపక మానరు. రుక్మిణమ్మగారు, విద్యాధికురాలు. ఈమె "వాయిసు ఆఫ్ ది యూత్" అను ఆంగ్ల మాసపత్రికను సమర్థతతో నిర్వహించుచున్నది. యువజనసభమున కధ్యక్షురాలై దేశ సేవకై యువజనులను పురికొల్పుచు, పాటుబడుచున్నది. ఈ యమ సుప్రసిద్ధాంధ్రనాయకులును, భిషగ్వరులునగు ఆచంట లక్ష్మీపతిగారి సతీమణి. ఈమె, నిండు ఆరోగ్యముతో, స్వతంత్రభారతవర్షమునందు ప్రవేశించి, దేశాభ్యుదయమునకై పాటుబడునట్లు వరమేష్వరుడనుగ్రహించుగాక!

కృష్ణాపత్రికా ప్రయమును ప్రతికూల శాసనమునకు గురియై కృష్ణాపత్రిక తన ప్రకటనమును చాలించినందులకు విచారింపని ఆంధ్రులుండరు. కృష్ణాపత్రిక ఆంధ్రులకు జేసిన ఉత్కృష్ట సేవ, యితీవలనే, వెజవాడలో ఆంధ్రసహాయుల సముఖమున గుర్తింపబడెను. ప్రతికూలసంపాదకులగు ముట్నూరి కృష్ణారావు పంతులుగారు నిరుమాన సన్మానము బడసెయుండిరి. కృష్ణాపత్రిక ఆంధ్రుల హృదయమును ప్రతిఫలించజేసి, ఉన్నతాశయములను పురికొల్పుచు, నిరుపమానభావాచమత్కృతితో పండితులను పామరులనుగూడ రంజింపజేయుచు, ప్రతివారమునందును స్వాతంత్ర్యశిఖర్షి గావించుచుండెడిది. దినపత్రికలలో ప్రచురింపబడిన వార్తలకును, వ్యాఖ్యానములకును, క్రొత్తసాబగు నిచ్చుచు యీ పత్రిక సలుపుచున్న జాతీయప్రబోధమును ఆంధ్రు లింతలో మనవజాలరు. కృష్ణాపత్రిక అస్తమించినను, జీవించియే యున్నది. ఇంతకాలమునుండియు కృష్ణాపత్రిక ఆంధ్రుల కొనగిన సందేశ మింకను అన్ని మూలలను ప్రతిఫలించుచునే యున్నది. అయ్యది ఆంధ్రులహృదయములను పల్లవించ జేయుచునేయుండును. భారతవర్షము స్వాతంత్ర్యమును పొందిన పిమ్మట, కృష్ణాపత్రిక నూతనోత్తేజముతో, ద్విగుణీకృతాస్సహముతో, ఆంధ్రుల సర్వతోముఖాభివృద్ధికి పాటుబడుగాక యని కోరెదము.

మాగంటి బాపినిడుగారు

మాగంటి బాపినిడుగారికిని, మంగిపూడి పురుషోత్తమశర్మగారికిని చెరి యొక సంవత్సర శిక్ష విధింపబడెను. బాపినిడుగారు కమ్యూనిస్టులు. వీరు అమెరికాకు బోయి వ్యవసాయవిద్య నభ్యసించి ఆంధ్రదేశమున వ్యవసాయాభివృద్ధికై పాటుబడుచున్నారు. కాని, ఎట్టివారికియినను, దేశస్వాతంత్ర్యమునకై కృషి సలుపవలసిన యవసరము, పరాధీన మగు హిందూదేశమున గలుగుట సహజము. వీరు పశ్చిమగోదావరి మండలమున సలుపుచున్న సేవకు గాను, సంవత్సరశిక్షతో బహూకరింపబడిరి. తమ నతీతిలకమగు కీర్తిశేఖరాలయిన మాగంటి అన్నపూర్ణాదేవిగారి ఆశయములను సఫలపరచుటకై, మాగంటి బాపినిడుగారు పాటుబడుచు, సతీవేమను గవబటచుచు ధన్యత గాంచుచున్నారు.

జమ్నాదాసు ద్వారకదాసుగారికి శిక్ష

జమ్నాదాసు ద్వారకదాసుగారు డాక్టరు బిసెంటుగారికి ప్రియశిష్యులు. వీరు హోంరాలు ఉద్యమమునం దేమి, దివ్యజ్ఞాన సమాజసంచనల సమునం దేమి శ్రద్ధసహించి పాటుపడియుండిరి. వీరిపుడు గాంధీమహాత్మునిసందేశము నాలకించి, వారి యుద్దమమునందు బనిచేయుటకు తలపెట్టిరి. ఈ యుద్దమము నవలంబించి ఎంతకాలమో గాక బోయినను, వెంటనే వీరికి నిర్బంధము సంభవించెను. ఆరునెలలశిక్ష విధింపబడెను. జమ్నాదాసు ద్వారకదాసుగారు ప్రసిద్ధిగాంచిన దేశభక్తులు, వణిక్కులు. ఇట్టివారి నిర్బంధము వణిక్కుఘమునందు ప్రబలి యున్న అసంతృప్తి నింకను పెంపుజేయగలదు.

మద్యపానము
ది. బి. పి. కేశవపిల్లగారు, అనంతపురము కలెక్టరుగారికి వ్రాసిన లేఖలోనిసంగతులు నిజమగుచో,

దేశోద్ధారక విశ్వదాత కాశీనాథుని
నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు
కారాగృహవాసము
నేటికి ఇరువదియైదుదినములు
నిర్బంధింపబడినదినము 21-4-1930

మద్యపాననిషేధమునకు గ్రామములలో తీవ్రప్రతిబంధక మేర్పడుచున్నదని గ్రహింపవచ్చును. పెనుకొండతాలూకాలో నొక గ్రామములో, త్రాగుడు మానదలచిన నిమ్మజాతివారలకు, త్రాగనియెడల వారి కీయబడిన మాన్యములు ప్రభుత్వస్వాధీన మగునని, గ్రామమునసబుగారు బెదరించినటుల, కేశవపిల్లగారు చెలిపిరి. ఇటుల జరుగుచుండుచో, మద్యపాననిషేధప్రచారమునకై ఎంతసామ్యు వెచ్చించినను, బూడిదలోబోసిన పన్నీ రగును. అధికారులంద రీయుద్దమమునకు ప్రోత్సాహ మొనగవలెనను విధియున్న గాని అనుకూలఫలము గలుగజాలదు.

చెన్నపురిలో పత్రికాశాసనము

ప్రధాననగర మగు చెన్నపురిలోని పత్రికలపై గూడ ప్రతికూలశాసనపు దాడి ప్రారంభమయినది. తమిళనాడు, స్వదేశమిత్రను పత్రికలనుండియు, కరెంటుథాటు ప్రెస్సునుండియు ధరావతు కోరబడెను. ఈపత్రికలు ప్రస్తుతము తమ ప్రచురణమును మానుకొనెను. ఇంకను ఏయేపత్రికలపైన, ముద్రణాలయములపైన, ఈశాసనము దాడివెడలునో తెలియకున్నది. చెన్నరాష్ట్రము జాతీయపత్రికారహిత మగువరకు, దీనిప్రయోగము సాగుచుండు నేమో చూడవలయును.

క్షత్రియుల ఆరెష్టు

గుంటూరు మొత్తం 100
(స్వకీయవిలేఖరి)
గుంటూరు, మే 15:—కొత్తపల్లి వెంకట్రాజు మంత్రి రామకృష్ణరాజు, కూరంపాటి రామరాజు, కూరంపూడి నుండరరామరాజు, మంత్రి లక్ష్మీపతిరాజు, దెందుకూరి కొలంరాజు, మంత్రి సత్యనారాయణరాజు, మంత్రి శివరామరాజు, పాతపాటి వాగరాజు. మంత్రి వెంకటరామరాజుగారు ఖాసిపాలెంలో (రేపల్లె తాలూకా) తాటి గెలలను నడుపుచున్నందున ఆరెష్టు చేయబడిరి. వీరందఱును సుక్షయ పంశియులు. 143, 425 సెక్కుల ప్రకారము ఆరెష్టు చేయబడిరి. గుంటూరు జిల్లాలో ఆరెష్టు చేయబడినవారి మొత్తము నూటికిమించెను. (తం.)

శ్రీయుత దండు నారాయణరాజుగారిని చెన్నపురికి తీసికొనివచ్చుట

రాజుగారిని మరి 9 మందిని నేడు సాయంకాలము ప్యాసెంజరులో తీసికొనివచ్చెదరు
బాపట్ల, మే 15:—నేడు సాయంకాలము పాసెంజరులో శ్రీయుతులు దండు నారాయణరాజుగారిని మరి 9 మందిని చెన్నపురికి తీసికొనివచ్చుచున్నారు. (స్వ. వి. తం.)

పోలూపూరు పరిస్థితులు
పోలూపూరు, మే 15:—జి. డి. హట్టుగారు, (బాంబాయి ప్రభుత్వపు హోమ్మెంటరు) పోలూపూరునుంచి పైవ్యాధికారిలో సంప్రదించిరి. (ఆ. (కె.)

మితిలేని నిర్బంధములు

గుంటూరు జిల్లాలో మరింతాన్ని

రామెల్ల రామయ్యచౌదరి, చిలకపాటి సుబ్బరావు, ఆవుల గోపాలకృష్ణయ్య, కొమ్మూరి వెంకట్రాజు, కాట్రగడ్డ మల్లికార్జునరావు, యలవర్తి అంజయ్య, గొట్టిపాటి ఆనందరావు, కొలిచిన సుబ్బయ్య, పరచూరు వెంకటసుబ్బయ్య వల్లభాల్ల లక్ష్మయ్య గార్లు అంగలకుదురులో తాటిగెలలను నరసింధుకు తెనాలి పోలీసుచే అరెస్టు చేయబడిరి. అరెస్టువలన ప్రజల ఉద్యోహ మధికమగుచున్నది గుంటూరు జిల్లాలో! ఇప్పటికి మొత్తము 90 అరెస్టులు. తాటిగారి అరెస్టుకొరకు హైదరాబాద్ ప్రకటించబడెను. (స్వ. వి.)

బందరులో ఆరుకొత్త అరెస్టులు

తాటిసేని వీరరాఘవయ్య, అనిశెట్టి గోపయ్య గుట్ట వీరభద్రయ్య, మాన రాజగోపాలరాజు, వీరాజసేని బసవకుటుంబయ్య, కొల్లి వెంకటకృష్ణయ్య గార్లు

మొవ్వగ్రామములో తాటిచెట్టు గెలలను నరసింధుకు చ్చుపల్లి పోలీసువారిచే 14-వ తేదీన అరెస్టు చేయబడిరి. వారిని బందరు తెచ్చిరి. కాని యెచ్చల ఎవ్వడు విచారించుకో తెలియబరచుటలేదు.

తూర్పు కృష్ణ జిల్లాలో ఇప్పటికి 44 మొత్తము అరెస్టులు జరిగెను. (స్వ. వి.)

యనమండ్ర వెంకటప్పయ్యగారికి

1 సం॥ శిక్ష

వీరాల, మే 14:—యనమండ్ర వెంకటప్పయ్యగారు కారంచేడు నిన్నరాత్రి 11 గంటలకు చీకాలో అరెస్టు చేయబడిరి. ముందు వీరిని ఒంగోలు గొంపోయిరి కాని సేద్యయము బాపట్లకు తెచ్చిరి. ఒంగోలు సబుడివిజనలు మేజిస్ట్రేటు గారు బాపట్లలో మకాంజేసి విచారించిరి.

ఉప్పుపట్లము 74 సెక్సును, పీనలుకోడు 117, 148 సెక్సుల ప్రకారము ఒక ఏడాది కఠినశిక్ష విధించి సి. తరగతిలో చేర్చిరి. రాజమండ్రికి గొంపోయిరి. (స్వ. వి.)

శిక్ష వేయబడిన ఆంధ్రనాయకుల

రాక

వదిమంది నేడు సాయంత్రము 5 గంటలకు

ప్రొసెంటరులో వచ్చుచుండుట

ఒంగోలు, 15:—శ్రీయుతులు దండునారాయణరాజు ఆత్మహరిగోవిందాచారి మండపాక రంగయ్యనాయుడు పారు పూడిసత్యనారాయణ, మొసలికంటి తిరుమలరావు కాత్రివ వలిరావు, వడ్డమాడి ముక్తేశ్వర ప్రసాదరావు, అన్నాప్రగడ కామేశ్వరరావు, మంత్రవాది వేంకటరత్నం జనాబు మహమదు గొను వేససాచెయ్యగార్లు కాకినాడ ఫాస్టు పాసెంజరులో చెన్నపురి చెరసాలకు తీసుకొనివచ్చుచున్నారు. నేడు సాయం కాలము 6 కు వీరు చెన్నపురి చేరెదరు. వీరందరను అధికోత్సాహముతోనే యున్నారు. (స్వ. వి. తం.)

సుదర్శననాయుడుగారికి శిక్ష

కడపూరు, మే 18:—సుదర్శననాయుడుగారు 144 సెక్సును ధిక్కరించినందులకు 12 సం॥ అరెస్టుచేయబడిరి. కలెక్టరు బంగళాయందు విచారణ జరిగెను. పోలీసులకు తప్ప ఎవ్వరికిని ప్రవేశములేదు. 6 నెలలు కఠినశిక్షయు, రు. 200 జరిమానా (లేక 6 వారములు ఖైదు) కూడ విధింపబడెను. సాయంత్రము వీరి నభినందించుచు సభ జరిగెను. (శ్రీ తె.)

న్యాయమూర్తి సుందరం శెట్టిగారు

ఉదకమండలము, మే 15:—సర్ సి. పి. కుమారస్వామి శాస్త్రిగారి సానమన దిలి బి కె. సుందరం శెట్టిగారిని హైకోర్టుజడ్జిగ నియమించుటకు సార్వభౌముడు అంగీకరించెను. (అ తె.)

ఐక్యకంఠమున అధినివేశ ప్రవృత్తిని కోరుడు

డాక్టరు ముత్తులక్ష్మీరెడ్డిగారి ప్రకటన

చెన్నపురి, మే 14:—గాంధీగారి అరెస్టునెడల తమయ సమస్తి ప్రకటించుటకై చెన్నరాజధాని కాసనభ యందలి తమ సభ్యత్వమున కిడిపల రాజీనామా నొసంగియుండిన డాక్టరు ముత్తులక్ష్మీ రెడ్డిగారు పత్రికలకోక లేఖను వ్రాయుచు గాంధీ మహాత్ముని అరెస్టును గూర్చి బొంబాయి ప్రభుత్వము వారు గావించియున్న ప్రకటన, సత్యాగ్రహోద్యమము ప్రారంభమయినదాదిగా రాజకీయపరిస్థితుల నుపలక్షించుచున్న వారికి నమృతమును బుట్టించువదిగా లేదని వాక్రుచ్చుచున్నారు. ఆమెయిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

“దుర్బలశీర్షదైనను మెలమి వెరుగని యాత్మశక్తిని గలిగిన గాంధీ మహాత్ముడు తనదేశీయులను, ముఖ్యముగా వీధులను నిమ్న జాతులను నెక్కువగా క్రేమించును వారును వారికుటుంబ మువారునుకూడ స్వపరిపాలనమును సంపాదించ నిశ్చయించియు న్నారు. గాంధీగారి భార్యయు, కుమారులును వారి యజ్జలను శిరసావహించి పనిచేయుచున్నారు. ఇటువంటి పుణ్యమూర్తులనుగాంచి ఇండియాదేశమేకాదు ప్రపంచమంతయు గర్వింపవలసి యున్నది.

ఇండియాదేశపు ప్రస్తుత సందిగావసలో హిందువులును మహమ్మదీయులను క్రైస్తవులును పార్సీలును నగు మనమెల్లరము భేదముల విడిచిపెట్టి ఐక్యకంఠమున అధినివేశ ప్రవృత్తిని మా కొసంగవలయునని కోరుట పాడికదా! ఇంగ్లాండు నుండి పూర్తిగా విడిచిపెట్టకు మనదేశము తగిన స్థితిలో లేదని మనలో కొందరు అభిప్రాయపడుచున్నను మనదేశము సజీవ మైయుండవలయునని మనకు వెంటనే అధినివేశ ప్రవృత్తిని వ్యక్తతప్పదని అన్ని పక్షములవారి యొక్కయు అభిప్రాయ మని నావిశ్వాసము. మనదేశములోనే మన నాయకుల మాటలను బ్రతిపేష ప్రభుత్వమువారు లక్ష్యపెట్టనపుడు, విదేశ ప్రభుత్వములు మనదేశమునుండి నలసపోయిన హైందవుల మానవ హక్కులను హక్కులను పాటించగలవని మన మెట్లునుకొనగలము? సింహళము హైందవులకు ప్రాతినిధ్యముసంకుటలేదు. హైందవులకుగల పౌరత్వహక్కులను ఆమెరికా పోగొట్టినది. దక్షిణాఫ్రికాలో మనదేశీయు లనుభవింపుచున్న అవమానములు మనకు విదితమే. ఫిజీ, కెన్యాలయందలి హైందవులు తమ విరోధియను ప్రభువులచే నిరాదరింపబడి, మన సంరక్షణ నర్థించుచున్నారు. స్వాధీనత్యాలగు మనదేశీయు నాయకులయంద నిలుచుటకు వలయు పౌరమనుషు, ధైర్యమును, దేశభక్తియు మనలో లేనన్న ఖండితతరములయందు కష్టపడుచున్న మనదేశీయులకు మనమెట్లు తోడ్పడదలము.

ఈ ప్రశ్న హిందువుల యాత్మగౌరవమునకు మాత్రమే సంబంధించినది కాదు. మహమ్మదీయులకును, క్రైస్తవులకును, పార్సీలకును, తదితరులకును కూడా నియ్యదివర్తించును. నవయుగ భారతమయొక్క మూలపురుషుడని యాశయములను వారెట్లు సఫలపరచెదరో ప్రపంచమునకు చూపించెదరుగాక!”

మీరటు కుట్రకేసు

తంగడిగారిని జామీనుపై విడుదలచేయవలయునను

పెటిషనును సెషన్సుజడ్జి నిరాకరించుట
మీరటు, మే 14:—మీరటు కుట్రకేసు నిందితులలో నొకరగు తంగడిగారు నిర్బంధింపబడినదిమొదలు అన్వేషణలై యున్నారనియు అందుచే వారిని జామీనుపై విడుదలచేయవలయుననియు ఒక పెటిషను దాఖలుచేయబడెను. సెషన్సుజడ్జి యాద్యుగారు పెటిషనును విచారించి జామీనుపై విడుదలచేయుటకు వీలులేదని తీర్పుచెప్పిరి. తంగడిగారి పయస్సు 60 సంవత్సరములు. (అ. తె.)

లాహూరు కుట్రకేసు

నిందితులపరోక్షమున విచారణ జరుపబడును

లాహూరు, మే 14:—నేటిదినముకూడ లాహూరు కుట్రకేసునిందితుల త్వరకు కోర్టును రాలేదు. నిందితులు కోర్టు నకు రారనియు తాను నిందితులపక్షపు న్యాయవాదిగ నుండ నక్కరలేదని నిందితులే ఉత్తరవొసగిననియు డిఫెన్సునకిలు అమరదానుగారు చెప్పిరి. నిందితుల పరోక్షమున విచారణ జరుపబడునని సెషన్సు డ్రీబ్యునలు అధ్యక్షుడు ఉత్తర వొసగెను. (అ. తె.)

వేదారణ్య సత్యాగ్రహము

144 సెక్సు నును శాంతిసైనికులు ఉల్లంఘించుట

వలుపురకు కఠినశిక్షలు

వేదారణ్యం, మే 18:—నిన్న ఊరేగింపైనతరువాత శాంతిసైనికులు మూడుజట్లుగా యేర్పడి పట్టణములో తిరిగిరి. రంగూన్ నుండివచ్చిన సత్యాగ్రహి దివళరన్ అనువారు వేదారణ్యం యూనియనులో చేరియున్న తెప్పకురేయ్ అను స్థలము నకు పోయిరి. హిందీబోధకు టి. కృష్ణస్వామి అగస్త్యంపల్లికి బోయిరి. శ్రీయుత పి. కుబ్బయ్య అనువారు వేదారణ్యము వీధులలో ప్రదర్శనముగావించిరి, పోలీసులుకూడ మూడుజట్లుగా చేరిరి. శాంతి సైనికుల ఉపన్యాసములను వివరంగా ప్రజలను తరిమి వేయుచుండిరి. ఒక గంటకుపైగా యేమియు వివరీతములు జరుగలేదు. తరువాత టి. కృష్ణస్వామి, శ్రీయుత పి. కే. నారాయణ్ గారలు అరెస్టుచేయబడుదురను వార్తవచ్చెను. ఈవార్తను సంతోషపూర్వకముగా శిబిరవాసులు ఆహ్వానించిరి. కేవలము నాయకులనే గాక సాధారణ శాంతి సైనికులు సంతప్తముతెలిపిరి.

జరిగిన వృత్తాంతము

జట్లు శిబిరమునకు వచ్చినతరువాత యదార్థవృత్తాంతముతెలిసెను. హిందీపండితుడు వీధిలో నువన్యసించు చుండగా జిల్లాపోలీసునూపరింపెం డెంటు సబ్ డివిజను మేజిస్ట్రేటు అచ్చటికివచ్చి ఆసభన్యాయవికర్షమైనదని ప్రకటించిరి. సత్యాగ్రహదళనాయకుడు ఉపన్యసించుచునే యుండెను. అందుచే పోలీసులు ఆయనను అరెస్టుచేసిరి. ఆయనసానమును పి. కే. నారాయణ్ అనుసత్యాగ్రహి అక్రమించెను. అతడుకూడ అరెస్టు చేయబడెను. పోలీసులు ప్రజలను లాటిల్తో కొట్టి వెళ్లగొట్టవలసినదని మేజిస్ట్రేటు ఆజ్ఞాపించెను. కాని డి. యస్. పి. అట్లుచేయక అందరిని అరెస్టుచేసి పోలీసుస్టేషనుకు తీసుకొని పోయెను. స్టేషనులో కృష్ణస్వామి నారాయణ్ గారలు మాత్రమే పెట్టబడిరి. ఇతరులు పంపిణీయబడిరి. సత్యాగ్రహదళములోని వారు యింకా కొన్ని ఉపన్యాసములు చేయుచు పెద్దగా జాతీయగీతములను పాడుకొనుచు శిబిరమునకువచ్చిరి.

శ్రీయుత ప. కుబ్బయ్యగారును వారి దళమును చాలసందులలోనుండి వెళ్లి పలుతావుల ఉపన్యసించిరి.

దివళరన్ గారి దళమును తొప్పడురెయి అను పల్లెలో చాలమంది ప్రజలు కలుసుకొని ఆహ్వానించిరి. నిషేధపుటుత్తరువులు అమలులోనున్నను ప్రజలు లక్ష్యపెట్టలేదు. పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరును యితర పోలీసులను ప్రజలను వెళ్లగొట్ట ప్రయత్నించిరి. అక్కడికి వెళ్లిన దళము రెంగుడా చీలి బొంబాయి నుండి వచ్చిన కృష్ణస్వామి కృష్ణకోడ్డును కాపాడిరి. రోడ్డుమీద పలువురు గుమిగూడిరి. రెండవదళము యితర స్థలములకుపోయి ఉపన్యసించి మరల రోడ్డు మీది సభలోనికి వచ్చిరి. పోలీసులు ఆవోటునుండి వెడలిపోయిరి. అప్పుడు సత్యాగ్రహులు జయించితిమని కేకలు వేసిరి. పోలీసులు కుపిస్తులే మరల అడ్డము వచ్చిరి. కాని సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు రమ్మని చెప్పటచేత వారు వెళ్లిపోయిరి. పోలీసువారి వెనుక పిల్లలగుంపు చేరెను. వారిని వెనుకకు తరచు పోలీసులు ప్రయత్నించిరి. పిల్లలు రాక్షురువ్వరి. కాని శాంతిసైనికులు శాంతముగా వెళ్లిపోవుచుండిరి. పోలీసులు దివళరన్ అచ్చుతన్నాయర్ లక్ష్యుణురావుగార్లను అరెస్టు చేసిరి. నటరాజన్ అను శాంతి సైనికుడు నన్నుకూడ అరెస్టుచేయవలసినని పోలీసులను బలవంతపెట్టెను. పర్యాయతీని మీరుకూడ అరెస్టు చేయబడుదురయ్యా అని పోలీసులుచెప్పినను వినకఅతడు అరెస్టు చేయవలసినదని కోరెను. అతడు అరెస్టుచేయబడెను. తొప్పడురేయ్ అనువోట 8 గురు అరెస్టుచేయబడిరి, తరువాత శ్రీయుత అచ్చుతన్నాయర్, నటరాజన్, లక్ష్మణరావుగారలు వదలివేయబడిరి.

నిన్న శిబిరమునుండి రెండుదళములు బయలుదేరెను. ఒకదళమునకు పి. పి. రామస్వామిగారు నాయకత్వము వహించిరి. రెండవదానికి బొంబాయినుండివచ్చిన ధనూగారు నాయకుడుగా నున్నారు. అగస్త్యంపల్లిలో ధను అరెస్టుచేయబడెనని యిహోజావార్త తెలుపుచున్నది.

అరెస్టు చేయబడిన శాంతిసైనికులు విచారించబడిరి. దివళరన్ కు సంవత్సరము కఠినశిక్ష విధింపబడెను. టి. కృష్ణస్వామి పి. కే. నారాయణ్ గారికి 6 ముసములు విడితైధి విధింపబడెను. 200 జరిమానా లేక 6 వారములు ఖైదు అనుభవింపవలెను. శిబిరనాయకుడు శ్రీమతి లక్ష్మీపతిగాక యింక 9 గురిపై నోటీసులు జారీచేయబడినవి. (శ్రీ తె.)

బొంబాయి నాయకులకు శిక్ష

బొంబాయి, మే 14:—జమ్మదాసు ద్వారకదాసు, బి. యస్. మిశ్ర, పురుషోత్తమదాసు త్రికుందాసుగార్లపై 5 నెలలు కఠినశిక్షయు రు 200 జరిమానాయ విధింపబడెను. జరిమానాకట్టనియెడల మరి మూడునెలలు శిక్షననుభవించవలెను వీరు 117 సెక్సునుక్రింద విచారించబడిరి. (అ. తె.)

ఎ. ఎ. నారాయణయ్యగారు,
 సహాయవాతావరణ కార్యద్రోహుడు.

నిర్బంధింపబడిన ప్రథమశ్రీ

శ్రీమతి ఆచంట యశ్వంతమ్మగారు వేదారణ్యమునందు ఆరెస్టు చేయబడినది.

శ్రీమతి ఆచంట రుక్మిణీ లక్ష్మీపతిగారు

ఈమె 1891 సంవత్సరము గొప్ప కుటుంబమునందు జన్మించినది. రాజా టి. రామారావుగారి మనుమరాలు. మేజరు హెచ్. ఎస్. రాజును వి. ఎం. ఎస్. (ప్రస్తుతము లాహోరులో నున్నారు) గారి సోదరి. మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము నందు బి.ఎ. పట్టముబొంది, మదరాసు సెనేటు, చెంగల్పల్లు జిల్లాబోర్డు సభ్యురాలుగ నున్నది.

ఈమె తమిళరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సభ్యురాలుగ నుండెను. అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘమునకు ఎన్నుకొనబడినది. మొదట ఆంధ్రదేశమునందు శ్రీల సత్యాగ్రహోద్యమమునకు నాయకురాలుగ ఆహ్వానింపబడినది కాని, తమిళరాష్ట్రమున ప్రచారము తక్కువగ నుండుటచే తా నచటికి బోవుట అవసరమని యెంచి దక్షిణమునకు వెడలెను.

పారిసులో జరిగిన ఆంతర్జాతీయ శ్రీల సభకు పోయినపుడు, యూరోపు దేశమునందలి తనసంఘాతములను వివిధ దేశభరిత్యుల నెరింగి, భారతీయులయందు స్వాతంత్ర్య ఆతిథి యింపజేయుటకు వెంటనే ప్రచారము చేయించవలెనని నిశ్చయించెను. ప్రపంచములో ప్రాముఖ్యతగల శ్రీలతో స్నేహ మొనర్చుకొని అన్ని విషయములను అంతర్జాతీయ దృష్టితో తిలకించుచుండెను. ఆంతర్జాతీయ భ్రాతృత్వసంఘ కార్యదర్శినిగ ఆరేండ్లనుండి పనిజేయుచు యూరోపియన్ శ్రీల ప్రభులు కలుపుకొని స్నేహమొనర్చుకొనెను వారందరు యీమె ధైర్య సాహసములను మెచ్చుకొనిరి. మోహాటము లేక ఉన్నదన్నట్లు చెప్పి, తన భావములన్నింటిని స్పష్టముగ వెల్లడించుచుండును. మదరాసు యువజనసంఘాధ్యక్షురాలుగనుండి వారి కుత్సహము కలిగించుచుండెడిది. యువజనులు రాజకీయములందు పాల్గొనక తప్పదని హెచ్చరించుచుండెడికాని వారామెకోరినట్లు జేయజాలకుండిరి. అందుచే వారికి ఆదర్శముజూపుటకే తన చిన్న బిడ్డలను సహితు విడిచి యీ త్యాగమునకు గడంగెను. బిడ్డలయం భవిష్యత్తు ప్రేమతో వారిని ఆధుని ఒకపద్ధతులను పెంచవలెనను ఆలోచనపూనువారియందు తనకుగలభావ్యతను గుర్తించినదేయెనను యువకులపట్లను దేశముపట్ల తానొనర్చవలసిన విధి నెక్కువగా నెంచెను. ఆమెకు తోడుగ అత్యంతవిశ్వాసపూరితుడగు భర్తగలడు. ఆమె స్వదేశీయం దభిమానురాలేయైనప్పటికి ప్రభుత్వపాతకాలందుకన్న కా న్యెంటు (మననరీ) పాతకాలందు బిడ్డలను క్రమశిక్షణ బాగుండునని యెంచి అన్నోటికే పంపెను. విర్రాండుదేశపు నన్ను (దాయాలు) తనబిడ్డలను నిజమగు జాతియూహర్యములను జూపెదరని ఆమె సంకల్పపైచెందియే యున్నది. తాను నిర్బంధింపబడుటచే తన ఆదర్శముల నెరవేర్చి, దేశభావ్యము తోలగించు బాధ్యత యువకులను, శ్రీలకును వివరించెట్లనది. రాజకీయ విమర్శలేనది సంఘసంస్కారము నిరూపయోగపని ఆమె అభిప్రాయము.

వై. వైద్యనాథం.

జమ్నా దాసు ద్వారకదాసుగారు

బొంబాయిలోని ధనాధికులు. బి.సెంటు శిష్యులు. వీరికి 8 నెలలు శిక్ష విధింపబడినది.

లక్ష్మీపతిగారి జబాబు

డా॥ ఎ. లక్ష్మీపతిగారు తన భార్య ఆరెస్టుగూర్చి వేదారణ్యము వాలంటీరులవద్దనుండి వచ్చిన తంతివార్తకు యిట్లు జబులు తింటి నిచ్చిరి:—

“వాలంటీరులందరు ఆమెకు చేసిన సేవకై నా కృతజ్ఞతావందనముల నందుకొనుదు. భారతమాతయొక్క గౌరవమునకు తగినట్టి పీఠవసిత యామె. వాలంటీరు శిరీరమును చిట్టచివరవరకు విడువరాదని ఆమె యుద్దేశించెను. కాని యిప్పుడామె నిర్బంధింపబడినది. అయినను ఆమె ఆత్మ మిమ్ము విడువదు. ఆమె బిడ్డలు మిమ్ము కోరునదేమన, మీ రామెనుసరించి దేశ దాస్యము తొలగింపవలెనని”.

రుక్మిణీలక్ష్మీపతిగారిని వేలూరుకు మార్చుట మదరాసు మే 15:—రుక్మిణీ లక్ష్మీపతిగారు తిరుచినాపల్లి జైలునుండి వేలూరు కుమిశోకారాగారమునకు మార్చబడిరి.

వారతాళము

పుదుచ్చేరిలో దుకాణములన్నియును రుక్మిణీ లక్ష్మీపతిగారవద్దమే నేడు మూయబడినది.

నెల్లూరుజిల్లాలో పన్నుల నిరాకరణము

కొవ్వూరుతాలూకా అలగంపాడులో రైతులసంకల్పము

నెల్లూరు మే 18:—గాంధీగారిని ఆరెస్టుచేసినందులకు తమ అసమ్మతిని తెలుపుటకు భూమిశిస్తు నాలుగవ వాయిదాను చెల్లించకుండుటకు అలగంపాడు రైతులు నిశ్చయించిరి. ఇతర గ్రామములవారు గూడ నిలుచి చేసెదరని తలచుచున్నారు. వాయిదా గడచిపోవువరకును పన్ను చెల్లించకుండుటకు వీరు దీక్షబూనిరి అని మా పత్రికయవలెఖరి తంతివార్త నుంచెను.

మదరాసు నె.యి.స.

కుంభకోణములో శారదా శాసనోల్లంఘనము

ఈనెల 9 వ తేదిని మొడ్డి జరుగుట

తిరుక్కోరుగూరు, మే 11:—కుంభకోణములో ధన వంతులకు నోకబ్రాహ్మణకుటుంబమువారు శారదాశాసనము నుల్లంఘించి 12 ఏండ్లలోపు వయసుగల బాలికకు యీనెల 9 వ తేదిని పెండ్లిచేసిరి. (హిందూ)

కడలూరు అరెస్టులు

కడలూరు, మే 13:—దక్షిణ ఆంధ్రాకుటుంబంల సత్యాగ్రహ నాయకుడు యం. వి. నాయుడుగారు నేడు 12 గంటల అరెస్టు చేయబడిరి. వారు జైలుకు పోవుచు, ఉప్పుపట్టు మొక రోగమునియును, దేశభక్తిగల ప్రతి భారతీయుడను తన యాసన్నక్తిని పోరాటమునకు వినియోగించవలయు ననియు చెప్పిరి. వీరి వెనుక ఆర్. రత్నంపిల్లగారి వీరిసాసనము నాక్రమించెదరు. (శ్రీ. వె.)

మాగంటి బాపిసేడుగారు

ఏలూరులో నిర్బంధింపబడి ఒక వత్సరము విడిచైదు నొందుచున్నారు.

మదరాసు జైలులు విశేషములు

మణ్ణుగానందు శంకరుగార్లు ఇంకను భుజింపలేదు

పోలింగ్ నెల్లూరు సత్యాగ్రహులు స్వామి మణ్ణుగానందు శంకరుగార్లు 9-వ తేదీనుండి నిరశనవ్రతమాననివారు ఇంకను భుజించుటలేదు. వీరిని శిక్షించిన మేజిస్ట్రేటు నూతననిబంధనలప్రకారము తరగతినిర్ణయము జేయనందున జైలులలో వీరికి సి (కనీస) తరగతి వైదిలగనే జూచుచున్నారు అనగా ఉప్పుడుబియ్యం భోజనము కురుచున్నట్లు ధరించుట మున్నగు యిబ్బందులు గలవు. రాజకీయ నేర మొనర్చినవారందరిని ఎ తరగతి లేక చిత్రగతిలో చేర్చవలెను. యీరెండుతరగతుల వారి కుండు ఛాకర్యములు పీరి. కొనగవలెననియు అంతవరకు తా మిరువురు నెట్టి ఆహారమును గ్రహింపమనియు వీరు శిష్యము జేసిరినియు, 9వ తేదీనుండి భుజించుటలేదనియు, వీరిలో మణ్ణుగానందుగారు చాల కృపించియున్నారని తెలియుచున్నది. డి.వి. కుబ్జారావుగారు (ఏలూరు)గూడ సి. తరగతిలోనే యున్నారు. వీరిని శిక్షించిన మేజిస్ట్రేటుగూడ తరగతి నిర్ణయము జేయలేదు.

శ్రీయుత బులుకు సాంబయ్యారీగారు నిరశనవ్రతుల యొడ సానుభూతి గల్గి 11-వ తేదీన జైలుల్ల ఇన పెండ్లికొర జనరలు గారికి అన్ని విషయములను పూర్తిగ యెరింగించిట్లు తెలియుచున్నది.

బందరు నల్లజెండాలు వైది యగు నల్లూరి రామారావుగారు సి. తరగతిలోనేయున్నారు. వీరు వి. తరగతిలో చేర్చవలసినదని అధికారులకు పంపిన దరఖాస్తునకు యింకను జవాబు రాలేదు. సామాన్య వైదిలతో బాటు లంగ్ టీతో కూడ నూపర్నెంటు యె మలు నిలువమని అధికారులు కోరగా అట్టి అసభ్యపువని చేయజాలనని నిరాకరించెనట. అందుచే మూడుదినములు చేతులుకాళ్లు కట్టివైది నిలువుకొత్తి విధించినట్లు యిదివరకు తెలియజేయబడినది. నాల్గవనాడు కట్టు పదలింపినపిదపగూడ రామారావుగారు మొదటివిధముననే ప్రవర్తించిన ప్రదర్శనమునకు నిరాకరించినందున, తిరిగి నిలువుకొత్తి విధించి యుండిరట. కాని యెందునుండియో జైలులఅధికారులు ప్రత్యేకదండన ఒకదినముతోనే మానివేసినట్లు తెలియుచున్నది. ఏ. తరగతి వైదిలకు ప్రాతస్నానకర్మము లాసంగ లేదుగాని యితరవిషయములందు ఎట్టిలోటు లేదనెడు తెలియుచున్నది.

మహమ్మదీయులు స్వదేశీదీక్ష

బూసుట

బాయ్ కాటుప్రమాణశ్రముపై సంతకముచేయుట కుంభకోణం, మే 12:—బుర్రేదునాడు కుమార్తెలో జనాబు మహమదు షెరీఫు సాహెబుగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగపథ జరిగినది. అసభలో ఎక్కిళ్లు జి. వి. వేంకటరామయ్యగారు, టి. ఆర్. త్యాగరాజశాస్త్రిగారును షెరీఫు సాహెబుగారును గూడ బాయికాటు స్వదేశీగూర్చి ఉపన్యాసించిరి. సాహెబుగారు మహమ్మదీయులను ప్రోత్సహింపవలయు గంభీరోపన్యాసమునొసగిరి. ఇవట మహమ్మదీయులుమిక్కిలి హెచ్చుగా నున్నారు. చాలమంది బాయికాటుప్రమాణశ్రములపై సంతకములను చేసిరి. (బి. వి.)

బొంబాయి, మే 14:— సత్యాగ్రహోద్యమము పాగు
చున్న ప్రాంతములలో పనిచేయుచుండు పోలీసు ఉద్యోగు
లకు స్పెషలు ఆరివెన్యూ కాంక్షను చేయబడినది. ఢిల్లీనూపరిం
తేంఢేంటులకు 150, యనస్పెక్టరులకు 50, సబ్ యనస్పెక్టరు
లకు 25, కనిస్టేబులుకు 7 యారీతిగా ప్రతి నెలయును ఇవ్వ
బడును. (ఫీ) (పె)

ఆరెస్టులు - శిక్షలు

వంగరాష్ట్రము

కలకత్తా, మే 18:—విటగాంగు ఆల్లరుల సందర్శనము లో పోలీసువారు కలకత్తాలో 80 మంది ఆరెస్టుచేయబడిరి. పూర్వచంద్రదాసుగారు పోలీసుస్టేషనును గొంపోబడి విడుదల చేయబడిరి.

వంగరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటీవారు డార్జిలింగ్ (ప్రాంతమలనుండి ఘూర్గా-వాలంటీర్లు తీసికొని వచ్చుచున్నారు. ఈవరకే 15 మంది కలకత్తాకు చేరియున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

లాహోరు

లాహోరు, మే 18:—డాక్టరు గోపీచంద్ర భార్యవారికి 6 నెలలు కఠినశిక్షయును రు. 200 లు జరిమానాయును విధింపబడినది. జరిమానా చెల్లించనిచో ఇంకొక 6 నెలలముల శ్రైదులో సరిపడలెను.

కడలూరు

కడలూరు, మే 18:—శ్రీయుత గుండర్లనంపాయుడు గారిని, దక్షిణాగ్రామ సత్యాగ్రహ శ్రమములో ఆరెస్టుచేసిరి. 6 నెలలు కఠినశిక్ష విధింపబడినది. (ఆ. ప్రె.)

రు. 200 లు జరిమానావిధింపబడినది. జరిమానా చెల్లించని యెడల 6 నెలలముల ఇంకొక శ్రైదులో ఉండవలెను.

పూనా

పూనా, మే 18:—వికలురాంజీగారు (సింధురాష్ట్ర) నాయకుడు (బ్రాహ్మచేతర ప్రముఖుడు) 6 నెలలు కఠినశిక్ష పొందులైరి. ఎర్రవాడ జైలులో నున్నారు. (శ్రీ ప్రె.)

సిల్వా

సిల్వా, మే 18:—ఇబటి కాంగ్రెసు కమిటీ కార్యదర్శి యల్. యల్. వర్మగారికి 6 నెలలు కఠినశిక్ష విధింపబడినది. రు. 500 లు జరిమానా విధింపబడినది. ఇవ్వనిచో ఒక నెల శిక్ష అధికముగా అనుభవించవలెను. (ఆ. ప్రె.)

అహమ్మదాబాదు

అహమ్మదాబాదు, మే 18:—ఇల్లం తాలూకా సమితి అధ్యక్షుడగు రామనారాయణ పోతుగారు ఉప్పు సత్యాగ్రహము చేయుచుండగా ఆరెస్టుచేయబడిరి. 6 నెలలు కఠినశిక్ష విధింపబడినది. ఏ తరగతిలో శిక్షిరి. (శ్రీ ప్రె.)

జబల్పూరు

జబల్పూరు, మే 18:—అబ్దుల్ మజీదుఖానుగారును ముమనాడు జైలుగారు (సాధువులు) అటవీశాఖ నిబంధనలనుల్లంఘించినందులకు సాధారణశిక్ష విధింపబడినది.

అబ్దుల్ హాజీదుగారి కేసు విచారణ జరుగుచున్నది. (శ్రీ ప్రె.)

కరాచి

కరాచి, మే 18:—లార్గానాలో నాయకులు 4 గరు ఆరెస్టు చేయబడిరి.

8 నెలలు శిక్ష విధింపబడినది. ఏ క్లాసులో శిక్షిరి. నారాయణదాసు ఆందాజీగారు 18 వ తేదీన ఆరెస్టు చేయబడిరి. పూనాకు గొంపోబడిరి. కాని కేసు ఎత్తివేయబడినది.

డాక్టరు రామదాసుగారి నాయకత్వమున ఉప్పు సత్యాగ్రహ మచరింపబడినది. (శ్రీ ప్రె.)

చెన్ననగర ఆంధ్రులకు విజ్ఞప్తి

మదరాసునకు ఆంధ్రులే నాయకత్వము వహించవలసిన భాగ్యము జనించినది. మననాయకులకు శ్రీయుతులు ఆంధ్ర ప్రతిభాధిపతులు, స్వరాజ్యప్రతిభాధిపతులు, గడ్డ రంగయ్య నాయకులు, భాగ్యంశెట్టి, వి. యల్. కాశ్రి మున్నగువారెల్లు అరనవారిని యెదురుమాడక వారివారి ధర్మమును వారివారి దేశభక్తిని యెల్లు సమయమువచ్చినప్పుడు ప్రజలకు వెల్లడిచే విధి యేతద్విధముగనే ఆంధ్రులలో మన కెన్ని భేదాభిప్రాయములున్నను వానిని విడనాడి ఆంధ్రకాంగ్రెస్ సంఘములో సభ్యులుగాచేరి నాయకుల మార్గము ననుసరించి మనధర్మమును మనము కాపాడుకొనవలయునని మనవి చేయుచున్నాడను. ఆంధ్రకాంగ్రెసు సంఘమునకు అధ్యక్షుని యెన్నుకొనవలయున్నది. కావున సభ్యులు దీర్ఘముగ యాచించి మనకు ఆదర్శ పురుషుడగు నాయకునే యెన్నుకొనవలయునని నాప్రార్థన. ఖద్దరు వడికిననూలు అది యేనెంబరైనను సరే అదియే-త నూలున్నను సరే మేము పుష్పకొనగలము. నూలు యిప్పు వారోకు ఖరీదైనను లేక బట్టులైనను యివ్వగలము. ఈదిగువ చిరునామాకు ప్రాయప్రార్థితులు.

పి. రామకృష్ణయ్య
నెం. కి. రామానుజమాటం పిడి,
పాతపాకలపేట మద్రాసు.

మితవాదుల సభ

సభాపితృ ప్రకటనపై తీవ్రచర్చ

పోలీసుదార్శనములను విచారించుటకు సంఘ మేర్పరుపవలెనని నలహా

బొంబాయి, మే 14:—ఈశోబామధ్యాహ్నము జాతీయమితవాదసంఘ కార్యనిర్వాహకసర్గము (నేషనల్ లిబరల్ ఫెడరేషన్) వారు సమావేశమై ప్రస్తుతరాజకీయములను గూర్చి చర్చించిరి. తాజ్ మహల్ హోటల్ లో జరిగెను. చాలముఖ్య మైనవిషయములు చర్చింపబడినవి. సభివారు ఒక ప్రకటన చేయవలెనని నిశ్చయింపబడినది. ఈ ప్రకటనను వ్రాసుటకు ఒక ఉప సంఘము నియమింపబడినది. ఈ క్రిందిసభ్యులు హాజరైరి. సర్ ఫిరోజ్ నేతా అధ్యక్షుడు, సర్ లేజుహద్దూర్ సప్తూ సర్ మోహిపంతు జోషీ, సర్ సి. పి. రామస్వామి అయ్యర్, సర్ చిమన్ లాల్ సెఖర్ వాడ్, సర్ ఏ. పి. పాత్రో సర్ కాన్హీ జహంగీర్, గౌ. జి. పి. నటేశ్ గార్లు.

వివరములు

నేషనల్ లిబరల్ ఫెడరేషన్ వారి ఆవరణ సమావేశము ప్రస్తుత రాజకీయవిషయములనుగూర్చి చర్చించుటకు తాజ్ మహల్ హోటల్ లో జరిగెను. సర్ లేజుహద్దూర్ సప్తూ గారు సభివారి యామోదమునకే సమర్పించిన చిత్తుప్రకటనపై తీవ్రచర్చ జరిగినతరువాత గురువారమునాటికి సభ వాయిదావేయబడినది. సర్ ఫిరోజ్ నేతా అధ్యక్షుల వహించెను. సభిం లంకరించినవారిలో ముఖ్యులు. సర్ లేజుహద్దూర్ సప్తూ, సర్ చిమన్ లాల్ సెఖర్ వాడ్, సర్ మోహిపంతు జోషీ, సర్ రామస్వామి అయ్యర్, సర్ కాన్హీ జహంగీర్, సర్ ఏ. పి. పాత్రో, గౌ. జి. పి. నటేశ్.

నేతాగారి ప్రారంభోపన్యాసము

తన ప్రారంభోపన్యాసములో సర్ ఫిరోజ్ నేతా గారు ప్రస్తుత రాజకీయ స్థితిగతులను విపులముగా చర్చించిరి. తరువాత సభివారు సంగతినందర్శనములను విపులముగా చర్చించిరి. తరువాత సభివారు దేశమునకు గావించవలసిన ప్రకటన యొక్క చిత్తును సర్ లేజుహద్దూర్ సప్తూగారు సభివారికి సమర్పించిరి. కావనోల్లంఘనమునకు ప్రాతికూల్యము చెల్లువుచు వానిని యాత్రుమార్పులకు ప్రభుత్వమువారు రహించియున్న క్రూరనిర్బంధవిధానమును ప్రకటన ఖండించుచున్నట్లు నమ్ముచున్నది. సత్యాగ్రహాలలో నొకరికీ నెలశిక్ష ఇంకొకరికి రెండేండ్లు యిచ్చుమునవిధిముగా వేయటము ప్రకటన ఖండించుచున్నది. దౌర్జన్యములను విచారించుటకు ఒక స్వతంత్రసంఘమును నియమింపవలెనని ప్రకటన కోరుచున్నది.

ప్రతికాశాసనమును ప్రకటన ఖండించుచున్నది.

రాండుటేబిల్ సమావేశము

రాండుటేబిల్ సమావేశములో సభివారు పాల్గొనవలెనని కోరుచు, దానిని త్వరలో సమావేశపరచవలెననియు, సభివారు విచారించు విషయములు త్వరగా ప్రకటించబడవలెననియు ప్రకటన కోరుచున్నట్లు తెలియుచున్నది.

ప్రకటన విషయమై సభిలో తీవ్రభేదాభిప్రాయములు న్నవి. ఆఖరుకు చిత్తుప్రకటనను మార్చి సభివారి యభిప్రాయమున కనుగుణముగా వ్రాయుటకు తీర్మానింపబడినది. ఈ ప్రకటనను తయారు చేయుటకు సర్ ఫిరోజ్ నేతా, సర్ లేజుహద్దూర్ సప్తూ, సర్ చిమన్ లాల్ సెఖర్ వాడ్, గౌ. జి. పి. నటేశ్ గార్లు నియమింపబడిరి.

సభ మరల గురువారము సమావేశమగును. (ఆ. ప్రె.)

మిస్టర్ డి. జి. గోరి, బొంబాయి

వెంపూమరీ ఇన్ గ్రేడియంటు కంపెనీవారిచే

తయారుజేయబడిన ముగంధముల కాంటిలు పంపియున్నారు. వీనిలో విలువైన మూలకాలు, త్రవ్వములనుండి (నూనెలు) తయారుచేయబడినవి. వీనిని యితరసూత్రో కలిపిన మంచి మువాసన నివ్వగలదు. వారు 80 విధములైన నూనెలను తయారు చేసి యున్నారు. ఈవస్తువులైన భారతపరిశ్రమ కేసులను శుద్ధ (స్వదేశీ) యని పిలువదగియున్నది. ఇవి విదేశీములనుండి దిగుమతి గావించు వాటికంటె యనేకరెట్లు శ్రేష్టమైయున్నవి. వీరి ముఖ్యోద్దేశము విదేశీములనుండి వచ్చు నూనెలకంటె యనేక రెట్లధికముగ నుండు మన నూనెలనే వాడవలెనను యుద్దేశ్యమును ప్రజలలో పురిగొల్పుటయే. వీరి నవకుసుమ, నీరాశి, మాతలి, చాంపా, పూకోహోరి మొదలైనవాటిని సంపాదముతో యందుకొంటివి.

పాత్రో అఖిలపక్ష సమావేశము

సాంఘికసమస్యను పరిష్కరించినగాని

రాండుటేబిల్ ఫలవంతము కాదు

మాలవ్యా, మూంజీగార్లు సభను ఆపుచేయవలెనని కోరుట

బొంబాయి, మే 14:—పాత్రో అఖిలపక్ష సమావేశమువారు తాజ్ మహల్ హోటల్ లో సభ గావించిరి. సర్ ఏ. పి. పాత్రోగారు అధ్యక్షుల వహించిరి. సభిలో 12 గురు సభ్యులు లుండిరి. సభ్యులు తమ సహాయమునకుగాను చేర్చుకొన్న వారు ఇంక 12 గురుండిరి. చర్చరెండుగంటలనేపుజరిగినతరువాత రేపటికి వాయిదావేయబడినది. గురువారమునాడు జిన్నా, మాలా నా మహమ్మదాల్, మిఖీదావూదీగార్లు హాజరయ్యెదరు. సభిలో నున్నవారిలో సర్ లేజుహద్దూర్ సప్తూ, సర్ మోహిపంతు జోషీ, సర్ చిమన్ లాల్ సెఖర్ వాడ్, సర్ కాన్హీ జహంగీర్, సభిలో ఇబ్రహీం రహమాతుల్లా, యస్. సి. చగ్లా, ఫెయిజ్, బి. తయ్యాబ్జీ, జి. కే. దేవదార్, ఏ. రామస్వామి మొదలగార్లు, డాక్టరు ఆర్. బి. అంబేదికర్ మొదలగువారు సభిలో నుండిరి.

పాత్రోగారి ప్రారంభోపన్యాసము

సభా ప్రారంభమున పండిత మదనమోహన మాలవ్యా, డా. బి. యస్. మూంజీగార్లు సభను ఆపుచేయవలసినదని కోరుచు వ్రాసిన లేఖలను పాత్రోగారు చదివిరి.

సభివారు చేయవలసిన కనులలో (1) హిందూమహమ్మదీయ సమస్యను పరిష్కరించుటయు, (2) అల్పజన సంఖ్యాక సంఘముల సమస్యలను పరిష్కరించుటయు నై యున్నవని పాత్రోగారు చెప్పిరి. ఢిల్లీలో ఉపసంఘమువారి సభిలో జిన్నా గారి విజ్ఞాపన 4 భాగములుగా భీదజంపబడి చాల వివరముగా చర్చింపబడినది వారనిరి. ఢిల్లీలో తాత్కాలికముగా చేయబడిన తీర్మానములను గూర్చియు, మతవిద్య, విజ్ఞానములను రక్షించుటకు ఢిల్లీ ఉపసంఘమువారు చేసిన యేర్పాట్లను గూర్చియు పాత్రోగారు తెలిపిరి. తరువాతివిషయమును సభివారు ప్రస్తుతము చర్చింతురని వారు చెప్పిరి.

తరువాత మాలవ్యా, మూంజీగార్లు సభను ఆపుచేయవలసినదని వ్రాసిన లేఖలనుగూర్చి తెల్పుచు తమ సభ మిక్కిలి నిరుత్సాహకరములగు స్థితిగతులలో సమావేశమగుచున్నదని వారు చెప్పిరి. సభి ను ప్రస్తుతము ఆపరాదని వారు చెప్పిరి ఏలనగా తమ సంఘము ఎట్టి సలహాల నిచ్చినను వానిని ఖండించువారుండకపోరు. ఎవరో ఒకరు ఏదో ఒక పార్టీ అభ్యంతరములు చెప్పుదురు కావున ప్రస్తుతము దేశము కలతపరుచుచున్న సమస్యలను జాగ్రత్తగా విచారించి తగిన తీర్మానములను చేయుటకు తాము వెరవరాదు. కొంతమంది హిందూ నాయకులు సభిలో లేకుండుట నిజమే కాని ఉన్న హిందువులు కూడ గొప్పవారే. హిందూమహమ్మదీయసమస్య తత్వము పరిష్కరింపబడవలెను. రెండు సంఘములకు వికమత్వము కుదురవలెను. లేనిచో రాండుటేబిల్ సమావేశము వ్యర్థమగును. బ్రిటిష్ ప్రజలయెదుట భారతీయుల అశక్తతను ప్రకటింపరాదు. సభివారియెదుట నున్న రెండు ముఖ్యవిషయములను గూర్చి రాజీ యేర్పరుపవలెనని పాత్రోగారు కోరిరి.

సర్ లేజుహద్దూర్ సప్తూ

తరువాత సర్ లేజుహద్దూర్ సప్తూగారు రుపన్యసింపుచు సభను సావించుటకు తాను చేసిన కృషినిగూర్చి వివరించిరి. సభివారి యెదుట నున్న ముఖ్య విషయములలో వికమత్వము కుదురుచుట చాల ముఖ్యమని కూడ వారుచెప్పిరి. పాత్రోకమిట్టిప్రయత్నములు విఫలమగునని ఆంగ్ల దేశములోను భారతదేశములోను పలువురు చెప్పుచున్నారనియు ఆమాటలు సత్యములుకావని తాము రుజువుచేయవలెననియు వారుచెప్పిరి. గురువారమునాడుకొందరు మహమ్మదీయ సభ్యులు సభకువత్తురుగనుక ఆశోజ చర్చజరుపవలెనని వారు కోరిరి. ఇతర సభ్యులుకూడ వైయభిప్రాయములనే ప్రకటించిరి. కావున అధ్యక్షుడు సభను రేపు సాయంత్రము 4-30వరకు ఆపుచేసెను. (శ్రీ ప్రె.)

శ్రీ వి. జే. పటేలుగారు

వైశాఖవిచారణ జరుపకమానరు

రావల్పిండిలో విచారణ జరిపెదరు

అలహాబాదు, మే 14:—పటేలుగారు రేపు ఉగ్రయమున అలహాబాదునుండి బొంబాయికి వెళ్లెదరు. బొంబాయినుండి రావల్పిండికి వెళ్లెదరు. వైశాఖరు అల్లరులను పరీక్షించుటకు పటేలుగారి అధ్యక్షులక్రింద కాంగ్రెసు వింపబడిన విచారణసంఘము వైశాఖరు ప్రభుత్వమువారు తెలిపినందున, పటేలుగారు విచారణ పరిపెదరు.

కరాచీవార్తలు

కరాచీ గాంధీతిరుణాల

మహాత్మాగాంధీగారిని 1827 సం. 25వ శతాబ్దమున నిర్మించిన వార్త ఇక్కడికి చేరినవంటనే నోక పెద్దతిరుణాల జరిగినది. ఈ తిరుణాలకు దాదాపుగా స్త్రీలుపురుషులు కలసి 60000 మందివచ్చిరి. కోటప్పకొండ తిరుణాలజూచిన తరువాత ఈ గాంధీతిరుణాల జూడవలసియన్నది. గోవర్ధనదాసు గుడ్డల మార్కెట్టు, న్యూక్లాత్ మార్కెట్టు, పంచదార మార్కెట్టు, పండ్ల మార్కెట్టు, బాల్వైక్ మార్కెట్టు కాయ కూరల మార్కెట్టు కాఫీ తేయాకు ముపులు కార్ఖానాలు స్వదేశీమపులు మొదలగులది యావత్తు పూర్తిగా మూసివేయబడెను. బజారులో ఆమ్మేవారు లేరు. కొనేవారు లేరు. తినేవారు లేరు. జట్కూలు సెక్కిల్సుమోటార్లు మూలబడినవి. కాకిగడ్డలు మాయమైపోయినవి. బ్యాంకువాయిద్యములతో బంధుకోడ్డుక్యాంపువద్ద వాలంటీర్లుబయలుదేరి రాంబాగుక్యాంపులో జాతీయపతాకమును దర్శించి బరన్సురంనూరు ప్రెస్ సెన్ బాంబాయిబజారులనుగా జాతీయగీతములనుపాడుకొనుచూ బాల్వైక్ మార్కెట్టువద్దకువచ్చిరి. 60000 అక్కడ ప్రజలతో వచ్చి కుక్కలు నిండిపోయెను. ఇందులో గుజరాతి మరాటీ సింధుస్త్రీలు దాదాపుగా 5000 గలరు. ట్రాంబండ్లు యావత్తు ఆగిపోయెను. ఈతిరుణాల బందరు కోడ్డు క్యాంపువద్ద మహాత్మాగాంధీజై అను రథధ్వజాలతో ముగిసెను.

మిలిటరీ పోలీసులు

గాంధీగారిని ఆరెస్తుచేసిన వార్త ప్రజలకు తెలియక పూర్వమే మిలిటరీ వారికి తెలిసియుండుటవలన ఇక్కడ మేజిస్ట్రేటు కోర్టులు సివిల్ అనుపక్షము ఇంజీనియర్ బ్యాంకు టెలిగ్రాఫు ఆఫీసులు రైలుస్టేషనులు గవర్నమెంటు బిల్డింగులు ఖజానాకోట్టులు ఆంగ్లేయులరక స్థానములు మొదలగునవి ఫిరంగులతో కాపురలచేయబడెను. ముఖ్యముఖ్య ప్రదేశములలో తరువాత సర్వేగ్రహ వాలంటీర్లు వారివారి విధిని వారు జాగ్రత్తగా నెరవేర్చిరి.

రాంబాగు అకల్ శింగు పార్కులలో గొప్పసభలు రాత్రి 7½ గంటలకు రాంబాగులో నోకసభయైన అకల్ శింగు పార్కులో మరియొకసభయైన ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా జరుపబడెను. క్లిమెంటిన్ సభకు మాల్వికమాస్కూల్ 'డివిజన్' సాహెబుగారు, రెండవసభకు ఆర్. కే. శిర్డాగారు అధ్యక్షులుగా నుండిరి.

ఈరెండుసభలకు దాదాపుగా 70,80 వేలమందివచ్చిరి. ఇంట్లు వాకిండ్లు, చెట్లుచేమలు ప్రేక్షకులచే నిండిపోయెను. ఎటుజూచినను సంమహాసముద్రము వలెనుండెను. స్త్రీలకు ప్రత్యేకస్థలము యేర్పాటుచేయబడెను. సభలు జాతీయకర్తనలతో ప్రాంథించబడెను. ఆసభలో శ్రీమతి లాల్ వానిగారు, శ్రీమతి లీలావతిగారు, శ్రీయుత పర్యరాంగారు, లోక్రాంగారు కోల్వీసు హమ్మర్ శిర్డిక్ గారు హిందీభాషలో 108 సంవత్సరములక్రింద చిట్టమునిపుడు పెళ్లగించి మహాత్మానిపై నుపయోగించుట కేలము అధర్వశ్చేమనియు, అకాస్త్రియు మనియు, ముఖ్యనాయకుని నిర్బంధించుటచే ఉద్యమము నశించిపోవునని ప్రభుత్వమువారు తలచుట గొప్పసారిపాటనియు, ప్రభుత్వమువారి నిర్బంధనలే దేశక్షేమమనియు, ఎన్నికవ్వములు సంభవించిన పూర్వస్వరాజ్యము లభించవరకు పాటుబడెదమని ఉపయోగించుచు మహాత్మాగాంధీగారి నభినందించిరి. రాత్రి 10 గంటలకు మహాత్మాగాంధీజై అను కేకలతో సభలు ముగిసెను.

పికెటింగు

ప్రస్తుత మిసత్యాగ్రహ మాపుదల చేయబడెను. నాయకుల వాలంటీర్ల సహకృతులను విదేశే వస్త్ర బహిష్కరము, కల్లు సారాయి మొదలగు మత్తు పదార్థములమీదనుపయోగించుచున్నారు. ప్రతిదినము పికెటింగు జరుగుచున్నది. పికెటింగువల్ల కల్లు సారాయి త్రాగుట కొన్ని వేల గ్యాలనులు తగ్గినవి. ప్రభుత్వమువారి ఉప్పు ప్రజలు కొనుట మాని వేసిరి. కారణమేమనగా బాత్ డ్రిప్సులవద్ద ఈ మధ్య నోక పెద్ద ఉప్పు గని దొరికినది. ఈ ఉప్పు ప్రజల మచితముగా పంచివెట్టుగా ఇంకా ఆరు సంములవరకు కరాచీకి సప్లయ చేసే ఉప్పు కాంగ్రెసు ఆఫీసులో యున్నది. ఖర్చున వస్త్రములు కాంగ్రెసు వారెటుల అమ్ముచున్నారో అరీతిగా కాంగ్రెసువారు ఉప్పు తేకు 1 కి కాలడా చొప్పు అమ్ముచున్నారు. చాలచోక. గవర్నమెంటు ఉప్పుకొట్టుమూయబడెను.

స్వదేశీ వస్త్రములు

కోజుకు రు 2000-0-1 ఖర్చున వస్త్రమును అమ్ముచున్నారు. ఖర్చున దొరకుట దుర్లభముగా నుండుటవలన బాంబాయికరా, అహమ్మదాబాదు ప్రోవి విల్లులలో తయారగు వస్త్రముల ఖర్చు అపరిమితముగా నున్నది. ఆంధ్ర ఖర్చున

ఈ సబ్బు
మీ యాకృతిని
సంరక్షించును

హిందూదేశమందు గల అత్యుష్ణము వలన కలుగునష్టమును, శరీరయాకృతిని, స్వచ్ఛతను గాపాడగలిగి, చర్మ వ్యాధి చేయగలిగినది రైట్సు కోల్ టార్ సబ్బు యొకటి మాత్రమే. దీనియందు గల ఓషధీశక్తులవలన అంటువ్యాధులను రాకుండ గాపాడగలదు.

కాబట్టి మీ ఆరోగ్యము, యందము కొరకు ఎల్లప్పుడు రైట్సుకోల్ టార్ సబ్బునే ఉపయోగించుడు. ప్రతిపెట్టె యందును మూడు పెద్దచిత్ర లుండును.

బంగారువెన్నెగల సబ్బు.

WRIGHT'S
COAL TAR
SOAP
Sole Representative for India Burma and Ceylon:
T. S. R. GILLET,
Stronach House, Graham Road, Bombay.

గా ఇక్కడ చాలా ప్రీతి. ఈ నెలలోజలకు ఆంధ్ర కర్షణ దాదాపుగా 80000 రూ. కు అమ్మినారు. విదేశీయులు వారి వారి పడుకులను చైనాలోనున్న సంగై పట్టణమువరకు రవాణా చేయుచున్నారు.

9-5-30 కోటంరాజు బై రాగిదాసు

ప్రకటన

దేశవాడ గ్రామములోని శ్రీకృష్ణ ఆయిలుమిల్లులో చాల స్వతంత్రతకలిగి నుమాస్తాగా వ్యవహరించిన మల్లెల శేషయ్యగారి కుమారుడు శ్రీరామమూర్తి యిప్పటికి బయలు పడినంతవరకు మిల్లు తాలూకు రు 1000 లా వెయ్యి రూపాయిలు హరించి 7-5-30 తారీఖు లగాయితు పరారి అయి కనుపడకుండా పోయినాడు. ఆయనమీద అవసరమైనచర్యలు జరుప నెంచివాము. పదమూ శ్రీరామమూర్తి పదమూ మిల్లులో నుమాస్తాగానుండు ఆర్డర్ తనశించినది. నుమాస్తాగా లేడు. పదమూ మిల్లు తరపున ఆయనతో ఎవ్వరన్నూ వ్యవహరించకూడదు. ఆ ప్రకారం వ్యవహరించేయెడల నష్టపడగలరని యిందుమాలముగా ప్రకటించడమైనది.

ఇట్లు
దేశవాడ } తమ్మన నారాయణమూర్తివ్రాలు
18-5-30 } శ్రీకృష్ణ ఆయిలుమిల్లుకంపెనీ మేనేజరు.

మదరాసు అందు సదరకమరాటా
రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్
(ఇంగ్లాండులో స్థాపించబడినది.)

ప్రకటన

భీమవరం బ్రాంచినుండి బందరువెళ్లు ప్రయాణికుల సౌకర్యముకొరకు గుడివాడవద్ద అందుబాటుగ నుండుటకు తైలు ప్రయాణముందు యాదిగువ మార్పులు భీమవరం, గుడివాడ మధ్య 15-5-1930 నుండి జరుగగలవు.

నెం. 231 మిక్సెడ్

	గం. ని.
భీమవరం బయలుదేరుట	ఉదయం 5-5
గుడివాడ చేరుట	7-30
ఆ తేదీనుండియే నెం. 282 మెక్సెడ్	యాదిగువన

ర్యుల ప్రకారము నడువగలదు:—

నెం. 232 మిక్సెడ్

	గం. ని.
గుడివాడ బయలుదేరుట	ఉదయం 5-50
భీమవరం చేరుట	8-25

నబర్తీ మహర్షి మహాత్మా గాంధీ

గారి ప్రతిమ కల్యాణాలయంలో చేయబడినది. మొదటి నూటికి (8" X 4 1/2") వెల 1-12-0.

8 ప్రతిమల ఒకే పర్యాయము కొనువారికి బట్టపై నుంచుకొనవలసిన టైమ్స్ లో ఉచితము.

8 ఒకే పర్యాయము తెప్పించిన కొద్దిగోల్డు ఛేరింగ్ డియరము ఉచితము.

కే. ఆర్. మిల్లర్ అందు కో., వేకేరి, మద్రాసు.

పూర్తిగ యాలస్యమగువరకు

దానిని త్యజింపకుడు

మీ భవిష్యత్ జీవితముకొరకు నేడే

PRUDENTIAL

లో ఇన్-శూర్ చేయుము. ప్రూడెన్షియల్ కంపెనీ లిమిటెడ్ సామ్రాజ్యమంతట
లోను పెద్దదియై

26,000,000 పౌలీషీదార్లను కలిగియున్నది

పూర్తి వివరములకు క్రిందివారికి వ్రాయుడు:—

THE PRUDENTIAL ASSCE CO., LTD.

CLIVE BUILDINGS, CALCUTTA

or to

BRANCH OFFICE:

C/O GILLANDERS ARBUTHNOT & CO.

POST BOX NO 261,

NORTH BEACH ROAD, MADRAS

INSPECTORS: V. R. JANAKIRAMA IYER

THE CRESCENT, MYLAPORE.

S. N. K. SUNDARAM, BEZWADA

SPECIAL AGENTS: PIERCE LESLIE & CO.

V. 5.

CALICUT. SOUTH INDIA

ఆశ్చర్యము!

అనుభవము!

మీ ఆదృష్టము మీకు తెలియదా?

తెలియనియెడల

గాంధీ దైవజ్ఞునితో నాలోచింపుడు.

మీయొక్క కరియైన జననకాలము, తేదీని వ్రాసి పంపుడు, లేదా మీయత్తరము వ్రాయవలయు గంటలను వ్రాయుడు. మీకు భవిష్యత్తున జరుగు ఫలములను వ్రాసి పంపెదము. భవిష్యత్తును గూర్చి వేము 5 ప్రశ్నలకు రూ. 1-0-0 వై ప్రతిప్రశ్నకు రూ. 0-4-0.

మీకష్టములు తొలగుటకు "జయవీరకరణి" యను రత్నను ధరింపుడు. దీనిని ధరించుటలన వ్యాపారములయందు కలిసివచ్చుటయు, నన్ని పనులయందు జయము కలుగుటయు, భగవంతుని ఆశీర్వాదము మీయందు దుండగలవు.

ఒకరత్న ఖరీదు రూ. 2-0-0 ఒకే పర్యాయము 10 కొనువారికి రూ. 15-0-0 ఒక వ్యాపారమైన పనిని సాధించుట కొరకై ప్రత్యేకరత్న రూ. 50. వివరములకు వ్రాయుడు. వి. పి ఖర్చులు 0-4-0 అవును.

యోగ్యతా పత్రములు

1. ఆంగ్లపత్రిక (దినపత్రిక) మద్రాసు, 8-2-1924 తేదీని "తిరుత్తణి జ్యోతిషము సరిగా వాఖలా ఇచ్చినది" అను శీర్షిక క్రింద ఇట్లు వ్రాసియున్నది:— "మహాత్మాగాంధీగారి విడుదలగూర్చి 7 నవంబరు 1923 నాకు ఉత్తరము వ్రాసి యున్నాడు. ఇందులో వారు 5 వ ఫిబ్రవరి 1924 నాం ఉదయం 7 గంటలకు విడుదల కాబడుదురను విషయము 12-11-23 తేదీ మా పత్రికలో ప్రకటించియుంటిమి. ఇట్టి అద్భుతకర్తవ్యంల హనుమదుపాసి వి. కే. శతగోపాచార్యుల తిరుత్తణి, దైవజ్ఞుని కత్తిని కొనియాడుచున్నాము."

2. క్రమాత్ మణిగారు స్వదేశమిత్ర (తమిళ దినపత్రిక)లో ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు. "భవిష్యత్తు సరిగా తెలిసిన నీ జ్యోతిషునికి వందలము లర్పించవలెను."

3. "స్వదేశపరిపాలిని" రంగూన్, తమిళ దినపత్రిక వ్రాయు సారాంశము, "జ్యోతిషకాస్త్రమున విశేషజ్ఞానమున్నది"

4. "మహిమ" కాశ్మీర్, తమిళ వారపత్రిక వ్రాయు సారాంశము. "జగత్ప్రసిద్ధియైన దైవజ్ఞుడు."

5. సేలంనుండి ప్రచురింపబడు "తెన్నాడు" అను తమిళ వారపత్రిక "గణితకాస్త్రమున అనుభవ మధికము."

6. కోలారునుండి ప్రచురింపబడు తమిళ వారపత్రిక "తమిళ" ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. "ప్రసిద్ధిజెందిన గాంధీ దైవజ్ఞుడు."

7. డి. యే. డి. డి. బి. ఏ. యల్. యల్. బి. ఫస్ట్ క్లాస్ మేజిస్ట్రేట్, నిసార్ పూరు:—

"పండిత శతగోపాచార్యుల గారు తిరుత్తణివాడు భవిష్యత్తునుగూర్చి చక్కగ చెప్పగలరనటకు నిదర్శనముగ 1929 నాం మార్చి నెలలో నిసర్ పూరునుండి మార్చబడుదురని చెప్పిన విషయమును 1928 నాం నవంబరులో నాకు తెలిపిరి. ఇది సత్యముగ జరిగెను."

హనుమదుపాసి వి. కే. శతగోపాచార్యులు,

గాంధీ జ్యోతిషనిలయం తిరుత్తణి, (తిరువనంతపురం)

బర్తలో భూకంపము

ఆప దుధారక నిధి

రంగూను, మే 13-బర్తా భూకంపమునలని కష్టనష్టము లనివారణార్థమై సాకించుటకు ప్రథమ సమావేశమున బర్తా గవర్నరుగారి కన్యకల వహించి, భూకంపముయొక్క వివరము లను వినిపించిరి. భూకంపము బర్తాలో ఉత్తరమున మామోర్త తూర్పున పూర్వీను, దక్షిణమున వ్యాపక పడమట తారావడి న ర కు ను దే కి ము ను డి టా డి ం చె ను, రంగూను, హం తక వాడి, పె గూ జిల్లా లలో ఆ పా ర నష్టము వాటిలైను. రంగూనులో బంధువులు దహనము చేసినవి గాక 50 శవములు దొరకెను. 150 మందికి గాయములయ్యెను. 16 కట్టడములు నాశనమయ్యెను. 65 కట్టడములకు నష్టమువచ్చె ను. మొత్తము నష్టము కొన్ని లక్షలైన నుండును. హండ్కోవాడి మండలమున కాంకాపట్టణమున నష్ట మత్యధికము. 12 కట్టడ ములు నేలవత్తరమయ్యెను. 20 మంది మరణించిరి తింగాయందు కొంతమందికి దెబ్బలును ఆస్తికి కొంత నష్టమును కలిగెను. పెగూనుండలమున 3 మంది కెక్కునగా మరణించలేదు. వార్తా పత్రికలందు అత్యుక్తిగలదు. కాని పెగూపట్టణమున భూకంపము తనపూర్తికి క్రింది చూపెను. అంతనష్టము బర్తాలో యేవట్లుగము నకును ఎప్పుడును సంభవించియుండలేదు. తాను శనివారము నాడు పెగూను పోయినపుడు చూచిన దృశ్యమును గవర్నరుచ ర్చించెను. షేవూపుడాపు పగోడాకు కలిగిననష్టము వర్ణనాతీత ము. భూకంపమైన వెనుక ఎట్టిదోపిడియు పెగూలో జరగలేదని గవర్నరుగారు తెలిపిరి. ప్రభుత్వోద్యోగులు చేసిన నేనను ప్రశం సింపుచు, ఆపదధారక శివరము లనేకచోట్ల నెలకొల్పబడిన ననియు, మార్గ కొలదిగా అనాధశ్రమ భోజనాదీకముల పొందు చుండెననియు చెప్పిరి. మరియు, "ఇట్టిసందర్భమున రాజకీయ భేదములు తుడుచుకొని పోయినవి. ఒకచోట నేను గాంధీతో సేలను ధరించిన యువకులు ప్రశంసనీయురు సేవచేయుట తిల కించిరిని. సహాయనిరాకరణపు తలంపే వారి మనసులందులేదు. అనాధులకు రక్షణ నిచ్చుట యందే వారియావస్థకైని విని యోగించుచుండిరి. అని గవర్నరు చెప్పెను. పెగూపురమున 20000 మంది జనులు కలరు. ఎందరు హతులైనదియు, ఎంతలేను. డిష్టికమిషనరు 800-1000 మంది చనిపోయియుండురని తెలుపుచున్నాడు. 2000 మంది చుట్టుపట్ల గ్రామములకు పారిపోయినవారు ఎరల పెగూ చేరికొనుచున్నారు.

విరాళములు

ఇప్పటికే ఒకటిన్నర లక్ష ఆపదధారక నిధికి వడ్డీ వడ్డీ వై నది. బి. ఓ. సి వారు లక్ష యిచ్చిరి. నాటుకోటు తెల్లు చెటి 15000 ఇచ్చిరి. ఇండియా రెడ్డుక్రాసువారు రు. 5000, రంగూను టర్నిక్లబ్బు 2000, వైస్రాయి రు. 1000 ఒకరికి. ఇటులే ఇతరులుకూడ విరాళము లొసంగుదురగాక యని గవ ర్నరుగారు చాచించిరి. చిఫ్ జస్టిస్ కేజి తీర్మానమున బలపర చెను. ఒక కమిటీ ఏర్పాటుచేయబడెను. ఇంపీరియల్ బ్యాంకు ఏజెంటు దీనికి కోశాధికారి. (ఆ. తె.)

కలకత్తా - సిగరెట్ల బహిష్కారము

సంపూర్ణవిజయము

నామిక్రమాలకు 11 వ తేదీ రాత్రి కలకత్తాలో చదువు చు యింటికివచ్చిరి. వీరు చెప్పిన దే మనగా సిగరెట్లను బహిష్కరించుటకు నొక సంఘయేర్పడి బెంగాలు రాష్ట్రముంతటకీ కరపత్రములములమునను ప్రచారము చేసియు 3 దినములలో సంపూర్ణ బహిష్కారము గావించివారట. చాల సిగరెట్లను కుప్పలుగా చేసి తగులబెట్టెవారట. సిగరెట్లు నోటబెట్టుకొనిన బెంగాలీలు కనబడకుండ కేయుటనుబట్టివారిలోనన్న చిక్కువత్తు మును పట్టుదలయు తెలిసికొని ఆంగ్లములకూడ వెంటనే వారి ననుసరింతురగాక ! శీను.

మీరటు కుట్రకేసు

మీరటు, మే 18: —బక్రీదు నెలపులు ముగిసినప్పటికి మీరటు కుట్రకేసు విచారణ నేటిదినము మరల ప్రారంభ మయ్యెను. ప్రేక్షకు లెవ్వరు కొద్దవకు రాలేదు. కోర్టు లోను ఫర్జు తేముగారి సానుమన ప్రాసిక్యూటరుగ నియమింపబడిన బారిష్టరు కెంపుగారు కొద్దవకు వచ్చిరి. వీరు కొంతకాలంబాదు హైకోర్టు వ్యాఖ్యమాత్రిగా పనిచేసియు (ఆ. తె.)

ప్రభుత్వమువారి కఠినవిధానమును నిరసించుట

యావద్భారత బ్రాహ్మణేతర కార్యక్రమసంఘ సమావేశము

బొంబాయిలో కఠినశాసన విధానమును నిరసించుట

పూనా, మే 18—ఈ సభ కేసు ఉదయమున రావు బహదరు కే. ఎన్. నాయుడు (వార్తాగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. సర్. పి. పి. పాట్రో, కే. జి. భద్రే, టి. జి. కేదారు గార్లు మున్నగు వారు వచ్చిరి. ప్రభుత్వము వారల లంబించుచున్న కఠినవిధానమును నిరసించుచు నొక తీర్మాన మామోదించబడినది. దొరతనమునా రిదవరకు రొండుచేబిలు సభనుగూర్చి చేసిన ప్రకటనలు సంస్కృతికరములుగా లేవు. వారు త్వరలో సంస్కృతికరమును నొక ప్రకటనను చేయనిచో దేశమునందు యువకులలో అసంతృప్తి మరింత ప్రబలమును. బ్రాహ్మణేతరులు నిర్మాణవిధానమును తీవ్రముగా సాగించ వలెను. ఖద్దరును కట్టవలెను. ఖద్దరునుగూర్చి గట్టి ప్రచారమును చేయవలెను. కల్లు సారా మున్నగు మత్తుద్రవ్యముల వాడుకను రూపుమాపవలెను. ఆస్పృశ్యతను తొలగించవలెను. ఉప్పు సత్యాగ్రహమునందు చేరగూడదు అను తీర్మానము ఆమోదించ బడినది. (అ. వె. పై)

న్యాయవాదులపై దాడి

జిల్లామేజిస్ట్రేటు నోటీసు పంపుట

కలకత్తా, మే 18:—“మీరు ఈనెల 6-వ తేదీని కొద్ది లకు హాజరుకానందులకు హైకోర్టువారికి ఏల రిపోర్టుచేయగూడ దో తెలుపవలెను.” అని ఖిల్నా జిల్లామేజిస్ట్రేటు చాలసుంది న్యాయవాదులకు నోటీసుపంపెను. (అ. వె. పై)

ఏలూరు (స్వకీయవిలేఖరి)

యుద్ధ సంగతులు

ఏలూరు, మే 18:—నిన్న పల్లెను గోదావరిజిల్లా యుద్ధసంఘ సమావేశము నిడదవోలునందు జరిగెను. ఇకముందు విదేశీవస్తువులకాణములను కల్లు సారాదుకాణములను పీకెటింగు చేయుటకు నిశ్చయింపబడినది.

విద్యార్థి దళము

క్రియంత మోతే వెంకటసుబ్బారావుగారి దళాధిప త్వమున యిజిల్లాలో పలుకొట్ట ప్రచారమునర్పి నర్నాపుర మునందు ఈ నెల 11 తేదీని సమిష్టి శాసనోల్లంఘనమునందు పాల్గొని శేటియనయమునకు విద్యార్థి సత్యాగ్రహ దళము ఏలూరునకు తిరిగివచ్చెను. ముఖ్యారావుగారు రైలుదిగగానే పూల మాలలు వేయబడినది. ఇవటి సత్యాగ్రహాలు వీరిని ఉత్సాహముతో పురములోనికి గొంపోయిరి. మధ్యపుధ్య వీరికిచోరకు లా సంగబడినది.

హారతాళము

కేసు అబ్బాను త్యాగిగారి నిర్బంధ వార్త తెలియుట తోడనే సత్యాగ్రహ నాయకులు పురమున హారతాళము చేయ రాట్టుచేసిరి. అన్నిరుకాణములు మూసివేయబడినవి. బజారు వీధి నిర్జీవమైయున్నది. సాయంత్రము గొప్పబహిరంగ సభ జరుపబడును.

ఆయుర్వేదభూమణ నోరి రామశాస్త్రిలవారి

క్షీరవర్ధని వెల బుడ్డి 1-కి రు 1-8.

తెల్లులకు చనుబాలను వృద్ధిచేయును. అన్నిసావులలో దొరకును. ఆయుర్వేద నిలయయ (రిజిస్టర్డు) బెజవాడ.

చంద్రా నర్సరితోటలు - నేలం జంక్షన్

నేలం మామిడిపండ్లు పంపుటకు తయారు. ఆర్డరుతో అడ్వాన్సు. 8 సం॥ అంటుమామిడిచెట్లు, ఇతర ఫల అంటుచెట్లు దశక రు 7½. సీను, స్వచ్ఛైత్యగారి పూలచెట్లు, 24 దినములు పెట్ట రు 2½, 12 దినములు 1½. క్యాలిబ్రాను ఇవాం.

Chandra Nursery. P. O. Salem Junction.

ప్రశ్న

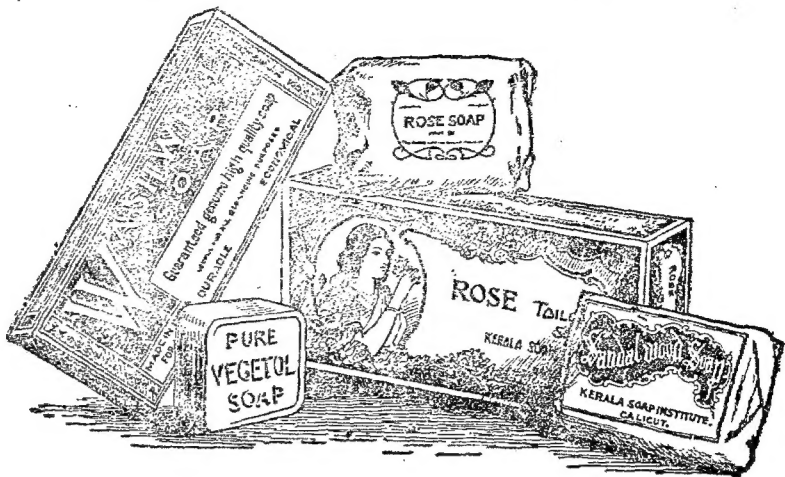
భవిష్యత్తును నిరసించిన ప్రశ్నలకు బదులు ప్రాయశఛిత్తము. 1-0-0. ప్రై ప్రతిప్రశ్నకు రు. 0-4-0. ప్రశ్న ప్రాయశఛిత్తము తెలుపవలెను. వి. పి. 0-4-0 అవును.

గాంధీ జ్యోతిషనిలయం, తిరుత్తణి. P. O.

కేరళ న బ్బులు

మురికిని పోగొట్టి ఆరోగ్యమును, సంతోషము నివ్వగలవు.

గుణము—అనమానమైనది. వెల—మిక్కిలి స్వల్పము. స్వచ్ఛతకు పూచీ నివ్వబడును.

కేరళ సోప్ ఇన్ స్టిట్యూట్, కల్లికోట్.

(మద్రాసు గవర్నరుగారికి న బ్బుల తయారుచేసి యిచ్చువారు)

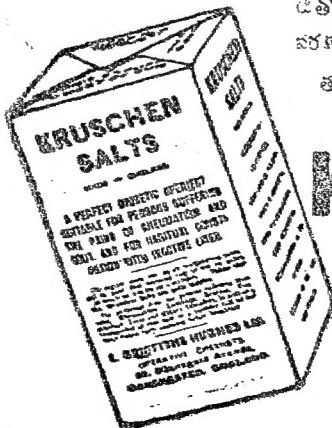

ధనవంతుడు ఖర్చు పెట్టునది 10,000 రూపాయలు!

బీదవాడు ఖర్చు పెట్టునది కొలదిఅణాలు మాత్రమే!

ఉభయములకువచ్చు ఫలము మాత్రము సమానమే!

ఒక ధనవంతుడు చాలజబ్బుగాయుండెను. వారివైద్యుడు “మీ కేరళారోగ్యము కొంత బలోపేదకేసు వెడలి, యచట ధూమినుండి వచ్చేడు ఆరోగ్యమైన నీటిని త్రాగవలయు నని” చెప్పెను. ఈ ధనవంతుడు బలోపేదకేసునకువెళ్లి, యచట ఆరుమాసములుండెను. కొంతకాలమునకు ఆరోగ్యముచేసారెను. కాని కొన్ని వేలరూప్యములు ఖర్చైయుండెను. హిందూదేశమునందు బీదవాడు వైదానివలనే వ్యాధిచే బాధపడెను. అప్పుడు వైద్యుడు “బజారునకువెళ్లి కొలది అణాలు వెల గల ఒకసీసా కృష్ణన్ సాల్టును కొని, కొద్దిగ తేడినీళ్లలో గలిపి ప్రతిదినము ఉదాహం పుచ్చుకొనుడు. కొలది నోజులలో యారోగ్యమును పొంద గలవ”ని చెప్పెను. బీదవాడు వైద్యునిచేసి యారోగ్యమును పొందెను. వీరు ఆరోగ్యమును కొలది అణాలు విలువగల సీసా కృష్ణన్ సాల్టునుతో, ధనవంతుడు పదివేలరూప్యములు ఖర్చుచేసి యారోగ్యోదయమును పొనముచేసి, ఆరోగ్యమును పొందిరి. కృష్ణన్ సాల్టునందు ఆరువిధములైన లవణములు కలసియుండి, గర్భము ఊపిరితిత్తులు, మలా శయము, రక్తము, అజీర్ణము, బలహీనత, తలనొప్పలు, మలబద్దకము, కీళ్లనొప్పలు, జ్వరము, చర్మవ్యాధులు మొదలైనవాటిని బోగొట్టగలవు. మీరు బలహీనులుగ నున్నపుడు కొద్దిగ కృష్ణన్ సాల్టును ఉష్ణోదకముతో ఉదయముపూట పుచ్చుకొనుడు. కొలదినోజులలో యారోగ్యమునుపొందుదు. ఈ లవణమును కాఫీ లేక తేనీ డితో ఉదయముపూట సీసాపైయుండు ఒక చిన్నగీటు వరకు పుచ్చుకొనవలయును. తయారుచేయునపుడుగూడ చేతితో ఆంటబడతేదు.

KRUSCHEN SALTS

ఇ. గిఫిత్తు మార్కెట్, లిమిటెడ్.

(స్థాపితము 1756)

మాంచెన్నై, ఇంగ్లాండు.

అమృతాంజనము డిపో వారి

శుభ్రసిద్ధావధముల జాబితా

	రు.ఆ
1. జీర్ణరసాయనము మాత్రలు అత్యంతము	1-4
2. వజ్రగుళికలు ధాతుపుష్టికి	1-0
3. జ్వరహరి-జ్వరములకు సీసా 1-కి	0-12
4. అమృతాంజనము సీసా 1-కి	0-10
5. మూలశంకకు తైలము డబ్బి 1-కి	0-12
6. తామరతైలము, తామర, తీటకు	0-6
7. కలరా మాత్రలు, వాంతిధేదులకు	0-6
8. తేలుమందు, తేలుకాటుకు సీసా 1-కి	0-8
9. దంతకూలహరి, పండ్లపోటుకు	0-8
10. కర్ణకూలహరి, చెవిపోటుకు	0-6
11. గజ్జికి తైలము, గజ్జిచీదలకు డబ్బి 1-కి	0-4
12. పగుళ్లకు తైలము, శీతపగుళ్లకు	0-6
13. పేలకు మందు సీసా 1-కి	0-4
14. చందన అత్తరు 1 డౌన్సు	2-8
15. కుంభకు తైలము, డబ్బి 1-కి	0-8
16. దంతమార్చము, పండ్లతోములకు	0-2
17. సుఖభోగిమాత్రలు	1-0
18. సుఖభోగి తైలము, పుండ్లకు	1-0
19. రోమహరి, వెండ్రుకలు ఊడుటకు	0-8
20. మోహినితైలము, వెండ్రుకలు పెరుగుటకు	0-12
21. చుండుకు నూనె సీసా 1-కి	0-6
22. గ్రహజీమాత్రలు డబ్బి 1-కి	0-8
23. జాలాబి మాత్రలు, మలబద్ధమునకు	0-8
24. కుకుమారిమాత్రలు, కుసుమవ్యాధులకు	1-0
25. నెగకు ద్రావకము సీసా 1-కి	1-0
26. కఫహరి, శీతకట్టు దగ్గులకు	1-0
27. కఫహరిమార్చము, దగ్గు ఉబ్బసములకు డబ్బి	0-8
28. సుందరి తైలము, ముఖకాంతికి డబ్బి 1-కి	0-8
29. శోభదన మాత్రలు, తలనొప్పిలకు	0-12
30. సేతాంజనము, కంటివ్యాధులకు	0-4
31. ఉబ్బసమునకు మందు	2-0
32. కుంకుమపువ్వు తు 1-కి	8-0
33. పచ్చకర్పూరం తు 1-కి	8-0
34. కస్తూరి	40 0
35. జాన్ను తు 1-కి	8-0

పోస్తుకర్పులు ప్రత్యేకము.

అమృతాంజనం డిపో

బొంబయి — మదరాసు
నెం 7, తంబుచెట్టివీధి, జార్జిటవుక్, మదరాసు.

ఆంధ్రపత్రిక - భారతి

నిజాంరాష్ట్రమునందలి ఆంధ్రజిల్లాలలో నుండువారికి వీ. పీ. లు పంపుట సామ్యు వసూలు చేయుట మొదలగు సాకర్యములు లేనందున దక్షిణ హైదరాబాదు 566 రెసిడెన్సి బజారులో నుండు నామవల్లి గారిశంకరవర్మ అండ్ కో., ఆంధ్రబుక్ డిపో వారిని మా ఏజంట్లుగా నేర్పరిచినాము. అంగ్రేజి పోస్టు సాకర్యములు లేనివారు మా ఏజంట్లకు వ్రాసి పత్రికలు వర్తరాలు తెప్పించుకొనవచ్చును.

చందాలవివరము

ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరచందా (ఉస్మానియా)	28-8-0	కల్దారు	24-0-0
,, ఆరుమాసములకు	14-4-0	,,	12-0-0
,, మూడుమాసములకు	7-7-0	,,	6-4-0
,, మాసమునకు	2-9-0	,,	2-2-0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సరచందా ఉస్మానియా	4-12-0	,,	4-0-0

కొత్త సంవత్సరాది సంచికలు

దినపత్రిక చందాదారులకు	1-0-0	చందాదారులు కానివారికి	2-0-0	సంచికల సంపుటకు
వారపత్రిక ,,	1-4-0	పాతసంచికలు సంచిక 1-కి	1-0-0	తపోఖర్పులు ప్రత్యేకము.

భారతి (సచిత్రమాసపత్రిక)

రంగుల చిత్రపటములు, విద్వాంసులచే వ్రాయబడిన గద్య, పద్య, చారిత్రక, గాన, చిత్రకళాది విషయములను చర్చించు వ్యాసములు, కథలు కలిగి అతిసుందరముగ ప్రకటిత మగుచున్నది.

సంవత్సరచందా ఉస్మానియా	7-2-0	కల్దారు	6-0-0
అర్ధసంవత్సరచందా	3-9-0	,,	3-0-0
విడిపత్రిక	0-12-0	,,	0-10-0

భారతి వెనుకటి నాలుగు సంపుటములు (1924 సం. మొదలు 1927 సం. వరకు) క్యాలికో టైండు విక్రయమునకు సిద్ధ ముగ నున్నవి. ఒక్కొక్క సంపుటము (రెండుభాగములు) నెల రు. 9-0-0. వీ. పీ. చార్జీలు వర్తరాలు ప్రత్యేకము.

మేనేజరు, "ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము" 7, తంబుచెట్టి వీధి, మదరాసు.

నిజాంరాష్ట్రప్రతినిధి:—నామవల్లి గారిశంకరవర్మ అండ్ కో., 566, రెసిడెన్సిబజారు, హైదరాబాదు, దక్కన్.

AMRUTANJAN DEPOT
Price Annas 10 only.
MADRAS & BOMBAY.

విజయనగరం డాక్టర్. జమ్మి వెంకటమణయ్య

లీవరు అండు స్ప్రీక్ వ్యాధులకు ప్రత్యేక చికిత్స నిచ్చు వైద్యులు. మద్రాసులో ఖాయముగా నుండురు. ఉత్తర భక్తులైతరము లన్నియు క్రింది ఆడ్రసునకు వ్రాయవలెను.
నెం. 27, మాధవపెరమాల్ కోయల్ వీధి, మెలాపుర మద్రాసు.

రోజాపుష్ప లేవ్యము 1532

మలబద్ధమును హరించుటలో శ్రేష్టమయినది. కాల విరేచనమును చక్కగాగలిగించును, రుచికరమయినది. పథ్యగ్రమ్మ లేదు. 15 తులి డబ్బి రూ. 0-10-0.

క్షయారిష్ట లేవ్యము 4

దగ్గు, ఉబ్బసము, కఫము, అల్ల, మొదలగు కాస్యకోశ సంబంధముగ వ్యాధులను హరించి గుండెకు బలము నిచ్చును 15 తులి డబ్బి రూ. 1-0-0. వి. పీ. ఖర్చులు, ప్రత్యేకముం పి.పి.వి. అండు కో. ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిడేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

కృష్ణాపార్థసే-బెజవాడ 2

ఆంధ్రదేశముందు అతి ప్రసిద్ధములగు మామండులకును పెద్ద కేటాగునకును సేదే వ్రాయుదురు.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయమున దొరకు గ్రంథములు

సత్యవత్సరపాఖ్యానము— మల్లంపల్లి మల్లికార్జునశాస్త్రిగారు. అయిదాశ్వాసముల రసవత్ప్రబంధము. అద్భుతకల్పములతో నిండియున్నది. 1-0-0

గురుబోధామృతము (వేదసారగ్రంథము)—శ్రీమతి కట్టమంచి తిరుమలమ్మగారు. భక్తిరసపరిపూరితములగు పాటలు 0-4

తిలకు మహాశయనీ, సంపూర్ణమగు జీవితములు—మానికోండ. సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు. డిమ్మి 420 పుటలు. 2-4-0

తత్వమచంద్రికా (ప్రథమభాగము)—సన్నిధానము నూర్య నారాయణశాస్త్రిగారు. 1-0-0

సంగీత శమంతకమణి. 0-8-0

మహర్షి దేవేంద్రినాథ తామరగారి స్వీయచరిత్రము—మొక్కపాటి రామమూర్తిగారు. ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగ జరుగునలసినది. ఘోరైక్కుకాగితము. పుటలు 214 క్యా లికోటైండు. (కొన్ని ప్రతులు మాత్రమే కలవు). 2-8-0

ఆంధ్రకబ్బచింతామణి (సటికము) — పో. నరసింహ శాస్త్రిగారు 0-12-0

పోస్తుకర్పులు ప్రత్యేకము.
రాష్ట్రభాషాహిందీప్రథమ పుస్తకము— రామానంబ శర్మగారు 0-8-0

శ్రీరామవిజయము (నాటకము)—కే. వెంకటరమణ రావుగారు. 0-8-0

కారదాంబ, (శ్రీధరరత్నబోధిని) నాటకము—టి. శ్రీనివాసరావునాచార్యులుగారు. 0-4-0

శబ్దకాముది (నిఘంటువు)—శిరోధూమణము, వెంకటరంగాచార్యులుగారు. చాలాఉపయోగకరము. చేబులోనిముడును. 1-4-0

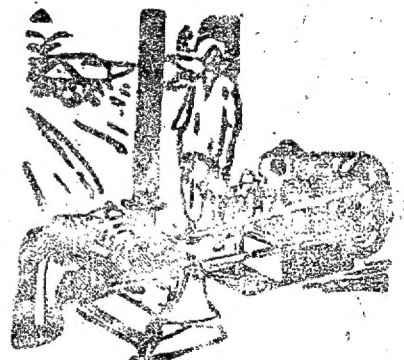
ఆంధ్రోద్యమము—మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల అధ్యక్షుల ఉపన్యాసములు, తీర్మానములు చిత్రములు గలవు. 1-8-0

ఆత్మజ్ఞానాసంఘము—పారసంది జగన్నాథస్వామిగారు. కరీరము విడిచినతరువాత ఆత్మస్థితినిగూర్చి చెప్పినది. 0-8-0

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము,

7, తంబుచెట్టివీధి.

నామ రాసు.

మా ప్రత్యేక వైద్యునరీ, పోర్ట్ లుట్ ఫంపింగు సెట్లు కరోసిక్ కూడాయిట్ ఎంజినులతో గలవు.
పూర్తివివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:—

VOLKART BROS
ENGINEERS

ఆర్కీనియన్ వీధి, మద్రాసు.
ప్రదర్శనగదులు ఈ దిగువ స్థలములందు గలవు:
కొత్తతరగుపేట, బెంగళూరు.
వెస్టుమెయిన్ వీధి, మధుర.
అవనాపిరోడ్డు, కోయంబుత్తూరు.

తెలుగుజిల్లాలకు ప్రతినిధులు:—
మద్దూరి బ్రదర్సు, రాజమండ్రి
వాల్ కార్టు బ్రదర్సు, ఏజెన్సీ, బెజవాడ.